نخبة التحقيقة في ايجابات الانسانية

الجلد الاول

مؤلفی

ضبطیه نظارتی اداره قومیسیونی قلمی خلفاسندن
طرسوسلی جودی زاده
توفیق

معارف نظارت جلیله‌سنك رخصتیله طبع اولنمشدر

درسعادت

(محمود بك) مطبعه‌سی — باب عالی جوارنده ابوالسعود
جاده‌سنده نومرو ۷۲

۱۳۰۲

نخبة الحقيقة في ايجابات الانسانية

الجلد الاول

مؤلفی

ضبطیه نظارتی اداره قومیسیونی قلمی خلفاسندن
طرسوسلی جودی زاده
توفیق

معارف نظارت جلیله‌سنك رخصتیله طبع اولنمشدر

درسعادت

(محمود بك) مطبعه‌سی — باب عالی جوارنده ابو السعود جاده‌سنده نومرو ۷۲

۱۳۰۲

اليوم حکاری ولایتی مکتوبجیسی اولوب حقیقت فضائل
انسانیه ایله قائم اولان وهله فن جلیل کتابتده خواجهٔ بی
مثال ومحترم القابنه بحق لایق وسزاوار بولنان عزتلو
طلعت بك افندی حضرتلرینك اشبو « نخبة الحقیقة
فی ایجابات الانسانیه » نام اثر عاجزانه‌می حین تبییضده
برقاچ کون مطالعه مقصدیله نزد والاسنده براقه‌رق
کتاب مذکورك برطرفنه خط خجسته نسط سامیلریله
تسطیر بیوردقلری تقریض بلیغدر

... ... ی

اشبو کذیده اثر مدونات سائره‌یه زیور ومندرجات
شریفه‌سی طریق رشد وهدایه رهبر اوله‌رق فضیلت
ذاتیه ومزیت انسانیهٔ علیه‌لرینی تشریح ایلدیکندن تقدیرات
عاجزی‌یه میدان وعلی الخصوص قولکزجه مرتبهٔ علم
وعرفان سامیلرینك تعیینه حد وامکان کوره‌مدم بوجهتله

همان عهدهٔ کمترانه‌مه ترتب ایدن تهنیت وتبریکی ادا ودعا
نیجه نیجه مآثر مبروره موفقیتله اسلافه خیر الخلف
واخلافه نعم السلف اولملرینی جناب حقدن استدعا ایدرم
لله در المؤلف ـ تقدیرنده ـ اجرك علی الله کأس کریمندن
نصیب عظیم وجمله عندنده احترام وتعظیمه مظهر
اوله‌جقلرنده شبهه اولنمز جناب فیاض مطلق عنایات
فیوضات بخشای صمدانیه‌سیله جمله‌مزی کمالات علمیه
وکمالات عملیه‌یه لایق ونائلیتله مسعود ومسرور بیورسون

مقدمه

نام نامیٔ حق و اسم سامیٔ منعم مطلق شاه بیت اثار
اولنجه آنك پذیرفتهٔ حسن اختتام و مظهر قبول انام
اوله‌جغنده اشتباه کوتورر جهت اولمدیغندن و ﴿بسم الله
الرحمن الرحیم﴾ سر صحیفهٔ گفتار ایدیلنجه عیار نقدینهٔ
معانیٔ عبارات کامل کورنمك و صحیفهٔ سبیکهٔ مفاهیم
ایادیٔ صرافان کمالده نقش سکهٔ تحسین ایله کزنمك علت
ارتیابدن وارسته بولندیغندن مقصدی افاده‌یه باشلامزدن
اول جناب حی دائمك اسم جلالنی ذکر ایدر ومبدأ
نضیدهٔ عالم و براعهٔ نشیدهٔ خلقت آدم ﴿صلی الله علیه وسلم﴾
افندمز حضرتلرینه درر صلوة وغرر تحیات اهدا اوانمدقجه

اجزای کلام تمام و مبنای بیت مرام پایدار معرض دوام
اولمیه‌جغنه واسباب اشتهار لاجرم محزوف قاله‌جغنه
نظراً خواجهٔ بعث ونشر اولان اول شفیع الورایه وصدر
دیوان حشر اولان اول امام الهدایه صلواة وافیه وسلام
کافیه عرض ایلرم و مدیحهٔ آل وستایش اصحاب فرخ
فال ایله رسالهٔ ادب مظهر یمن اولمق حکم حکمت
مقتضیاتندن بولندیغی جهتله چار یار گزین ومرتبان
مجموعهٔ دین ومقیدان اثار یقین حضراتی ارواحنه
دخی تحیات کثیره اهدا ایله ﴿السلطان ظل الرحمن فی الارض﴾
مدیحه‌سیله کتابهٔ طاق منقبتلری معلا اولمش و ﴿اطیعوا الله
واطیعوا الرسول واولی الامر منکم﴾ امر حکمت رهینیله
دخی ذاتلری معنون بیورلمش اولان خلیفهٔ خلیفةفی الارض
پادشاه معدلت نگاه وشهنشاه کرامت اکتناه ﴿السلطان
ابن السلطان السلطان الغازی عبدالحمید خان﴾ حضرتلری
نامنه یاربی بو ظل رحمانیکی مضمونی موافق شریعت
ومفهومی مطابق مؤدای قانون عدالت اولان هر تدبیرنده

توفيقات سبحانيه‌كه مظهر وهر امرنده خضر مدد عنايتكه
برابر ايدرك فرمان فرماى اقاليم مسكونه ايله و ديدهٔ
اميدينى غبار كدرله مظلوم ومغلوب ايلمه ديمكله مفتخر
اولورم .

نيت المؤمن خير من عمله مصداق والانسان مركب
من السهو والنسيان مدلولنجه افادات آتيه‌ده بعض نقصان
و خطيأتم اولور ايسه انكده حسن نيتلريمه باغشلنه‌رق
بو عبد درينه و بندهٔ كمينه‌نك اخوان دين عندنده شو عملمدن
طولايى خيرله ياد بيورلمسنى استرحام ايلرم ومقالات
آتيه‌يى كتب ابوالليث ومعالم التنزيل ومدارك وقاضى
وابوالسعود وتفسير كبير وقاشانى وكشاف ومجمع البيان
وتيسير وكتب مسلم وبخارى ومصابيح ومشارق
وترغيب وترهيب وجامع الصغير وكتب فتوحات مكيه
وفصوص الحكم وديوان ابن فارض وعوارف المعارف
وكتاب تعرف واصطلاحات للشيخ عبدالرزاق القاشانى
واعجاز البيان للشيخ الكبيره ومواقف وشرح عقائد

ومشكوة الانواره وهدايه وصدر الشريعه وصحاح
وابن اثيره ونمونهٔ قدرت الهيه‌يه مستند اوله‌رق سويلرم
وبمنه الكريم توفيقات سبحانيه بو عاجزه رفاقت ايدر ايسه
شو اثر التى جلدن عبارت اوله‌جغنى تأمين ايدرم .

لله التوفيق وهو نعم الرفيق

نخبة الحقيقة فى ايجابات الانسانية

بسم الله الرحمن الرحيم

اخوان دين يعنى مسلمان قرداشلر اميد ايدرم ايوجه بيلورسكزكه انسانيت سادەجه بورون قولاق وديل واغز وپوز وسائر اجزاى بدنيەنك وجوديله دكل اولا هدايت وعقل معاده وانك دلالتيله دين وايمانه وانك مقتضياتندن اولمق اوزره اعمال مشروعه محتاجدر وشوراسنى دخى تصديق ايدرسكزكه الله عظيم الشان (قل هوالله احد الله الصمد لم يلد و لم يولد ولم يكن له كفوأ احد) سورۀ شريفەسنك حاوى اولديغى معنا وجهله خالق مطلق ومعبود بالحقدر ومحضا محبتدن بر محمد خلق ايدوب او محمد ايچون دخى (لولاك لولاك لما خلقت الافلاك) بيوردى واجسام حيوانيەيى دخى مايەسى هركسجه معلوم اولان شيدن تحصل ايدن نطفه علقه مضغه عضام دن يتشديرەرك دنيايه چيقاردى وايويى كوتويى فرق ايدەجك و اكشى يى طاتلويى اكلايەجق و معطراتى شم والحانى سمع ايدەجك قدرت ويردى وذات الوهيتنى وجنتى بولەجق يوللرى وجهنمه منتهى اولەجق طريقلرى كوستردى

وپيغمبرلر وكتابلر ايله قوللرينى طريق حقه دعوة ايلدى وانسان ايچون ياربى بيليدم صوابى ايشلر كناهدن قچار سكا عصيان وكفر ايتمزدم ديەجك بر قچامق كوشەسى براقدى و قرأن كريمى شعراى عربك يكديكره طريق بلاغتده مسابقت دعواسنه قيام ايله بيت اللهك ديوارينه شعردن لوحەلر تعليق ايتمكده بولندقلرى برزمانده انزال ايلدى و شعراى غاوون طرفلرندن اوقدر چاليشلديغى حالده اوقرأن كريمه ابدى تنظير قبول ايتديرمدى . او يله اولنجه بزه كتابمز هرشيئى تعليم وتدريس ايدر .

ايشته آنى اوقويەلم واحاديث نبويەيى كوزدن كچورەلم ومفسرين عظام و محدثين كرام افادەلرى و جهله مزايا اكلايەلم و بحثمز انسانيته يعنى اسلاميته عائد اولديغى ايچون مرتبۀ ابتدائيەدە آنى سويليەلم و آيت كريمەدن (ان الدين عندالله الاسلام) فحواى جليلنى واحاديث نبويەدن دخى (بنى الاسلام على خمس شهادت ان لااله الاالله وان محمداً رسول الله واقام الصلوة وايتاء الزكوة وصوم رمضان وحج البيت من استطاع اليه سبيلا) معناى منيفنى سند اتخاذ ايدەلمدە سوزه كريشەلم .

بوندن دخى اكلاديكمز يا الله عظيم الشانك نزد الوهيتنده مقبول اولان دين دين اسلام اولوب دين اسلامك اصولى بشدر واو بش اصول اوچ اصوله مبتنيدركه آنك برنجيسى ايمان ايكنجيسى اخلاص اوچنجيسى نيتدر وبو اوچ اولمز ايسه اعمال بشريه صحيح اولمز وانسانم ديه طفره فروشلق ايدنلر انسان صايلمز و دين ايسه بر وضع الهيدركه اصحاب عقولى اختيار محمودلريله

بالذات خيراته سوق ايلر و لذلك (ليتفقهو فى الدين و لينذر و قومهم اذا رجعوا اليهم) قول صمدانيسنه بالتبعيه حقيقة وصول ايچون فقهه تمسك لازمكلور ديه‌لم وامام غزالى حضرتلرينك (لقد كان اسم الفقه فى العصر الاول مطلقا على طريق الاخرت ومعرفه‌دقايق افات النفوس ومفسدات الاعمال واستيلاء الخوف على القلب و يدلك على ذلك قوله تعالى الاية و مابه الا نذار و التخويف هو هذا العلم و هذا الفقه دون تعريف اللعان والطلاق والسلم والاجارة والعتاق قول معتبرى وجهله فقه عصر اولده طريق اخرتى و معرفتنى و دقايق افات نفوس و اعمال واستيلا خوفى بلديران علمه تسميه اولنديغنى تذكير ايله مشايخ عندنده دخى بوكا فقه اكبر وتعريف لعان وطلاق وسلم واجاره وعتاق حقنده اولانه فقه اصغر تسميه اولنديغنى و حتى امام اعظم وهمام افخم ابو حنيفه حضرتلرى دخى بو تعريفات اعتباريله برصغير الحجم اولان وصور مقدمه دائر بولنان كتابنه فقه اكبر ديه اسم اعطا بيورمش اولدقلرينى عالمه عرض ايده‌لم.

شمدى كله‌لم بحثه هانيا بزه بريسى مسلمانميسك ديجه مسلمانم ديور ايدك يا اكلادقى مسلمانم ديه بيلمك ايچون نه‌يه محتاج ايمشز اوت اكلادق مسلمانم ديه بيلمك ايچون اولا اللهك برلكنه شريكى نظيرى اولمديغنه وحضرت محمد عليه الصلوة والسلام افندمزك خاتم وخاتم الانبيا يعنى بوصفتلرله حق پيغمبر اولديغنه ونماز قلمق وزكوة ويرمك واورج طوتمق وحج ايتمك لزومنه دل ايله اقرار و قلب ايله دخى تصديق ايتمكه محتاج ايمشز وفقهه

تمسك لوازم دينيه‌دن ايمش بناء عليه باقه‌لم يوقروده تعداد ايتديكمز كتابلر بزه نه سويله‌يور

ايشته كتابلر (قال الله تعالى خطابا للانسان وخلقناكم ازواجا) اى ذكوراً واناثاً ومن كل شئ خلقنا زوجين لعلكم تذكرون اى ومن كل شئ خلقنا صنفين مثل الثقلاين والكونين والدارين والوالدين والاشيا المتضادين كالنور والظلمة والارض والسما والبر والبحر لعلكم تذكرون اى لكى تعلمون الاذدواج من خواص الممكنات والواجب بالذات لايقبل الاثنينيت والزوجية (وكما قال الله تعالى سبحان الذى خلق الاذواج كلها مما تنبت الارض ومن انفسهم (الازواج) ومما لايعلمون) يعنى جناب خالق متعال قدم ثبوت احديت صمديت تنزه عن النقصان والتولد والتوليدى وشوايت كريمه مدلوانجه معبود بالحق وخالق مطلق صفاتى ذاتنه مخصوص بيورمشدركه مخلوق كندوسنه بكزه‌مسون وذات مطلق بووجهله جارى اولان صنع الهيسى ايله دخى انظار عبادجه ثابت ايدوكنى واطئمنان فهم واستقرار علمه ديناديكنى و يقين اوچ نوع اوزره اولوب برينه علم اليقين ديكرينه عين اليقين اوبرينه دخى حق اليقين تسميه اولنديغنى و (علم اليقين ما كان من طريق النظر والاستدلال) و (عين اليقين ما كان من طريق الكشف والنوال) و (حق اليقين ما كان تحقق فصال عن لوث الصاصال) ايدوكنى وحضرت محمد عليه اكمل الصلوة والتحيته افندمزه وحى حضرت عايشه‌دن مروى و (ان الحارث ابن حشام سئل رسول الله عليه السلام فقال يارسول الله كيف يأتيك الوحى قال رسول الله احياناً يأتينى مثل

صلصلة الجرس وهو الشدة على فيقصم عنى وقد وعيت عنــه ماقال واحياناً يتمثل لى الملك رجلاً) عبــاراتى شامل حديث شريف موجبنجه ذات رسالتپناهيلرينه وحى احياناً چاك صداسى وصفوان اوزره سلســله صوتى كبى كلوب بوصفت اوزره كلان وحى صفت اخر اوزره كلان وحيدن اشد واصعب ايدوكنى واول ملك ذات رسالتندن وحى قطع وذات رســالتى اندن وحى حفظ ايلديكنى واحياناً اول ملك رجل صورتنده ذات محمديسنه تمثل ايدوب صراحته سويلديكنى وذات محمديلرى دخى اول ملكك سويلديكنى لفظاً ومعناً حفظ ايدوب بناءً عليه بو صورتده شــدت وصعوبت اولمديغنى واجتهــاد دخى لازم كلمديكنى فاما صورت اولى اوزره وارد اولان وحى اجتهاد اولنمق مقتضى بولنديغنى اظهار واعلام ايده يور .

شمدى بو اعــلامدن دخى اكلادقكه پك اكبر اولان حضرت جبرائيل عالم بالانك سرقافله سى عرش معلانك ســالار رهى اسما ومسمانك مجموعه سى صورت معنانك پيرايه دهى حرم كعبهٔ عليانك نخلى حرمخانهٔ اسرانك رهبردى يثرب وبطحانك چمنى عروهٔ وثقانك ارام كهى الطاف وعطانك سرچشمه سى شرفنامهٔ لولانك طغراسى كنج حقيقتك لؤلؤ لالاسى اقاليم حقــايقك ســامانى زنار وچلپانك امحــازنى اولان فخر الانبيا والاوليا حضرت محمد عليه الصلوة والســلامه تبليغنه مأمور اولديغى اوامر الهيه يى بعضاً صريح وبعضاً دخى اجتهاده محتــاج صورتيله كتوررر ايمش او يله اولديســه قرأن كريم معجز و بناءً على ذلك مجتهــدين ومفسرين

لازم وسورهٔ فاطرده مندرج (ثم اورثنا الكتاب الذين اصطفينا من عبادنا فمنهم ظالم لنفســه ومنهم مقتصد) ايات كريمه سى احكام جليلنه نظراً كتاب مستطابه عباداللهدن درجهٔ اصطفايه مظهريت شانلرندن اولنلر متوارث اولمش وظالم لنفسه ومتقصد لنفسه وار (ومنهم سابق بالخيرات) وانلردن خــيراتده سبق ايدنلر موجود بولنمشدر .

شــوراسنى دخى سويليه يمكه عندالعرفا جنت ايكى نوعدر بر ينه جنات آجله وديكرينه جنات عاجله ديرلر جنات آجله آخرتده نتيجهٔ اعمال صالحه اولان جنتدر و جنات عاجله بو دنياده اولان اذواق روحانى وعلوم ومعارف ربانيدر نتهكم شو احاديث شريفه دخى بو افاده يه برحجت قاطع اولور .

(احاديث) قال عليه السلام ارتعوا الى رياض الجنة قالوا وما رياض الجنة يا رسول الله قال عليه السلام مجالس العلم وقال ايضاً اكثروا غراس الجنة قالوا و ما غراس الجنة يا رســول الله قال التهــليل و التسبيح ايضاً اذا لقيتم شجرة من اشجار الجنة فاقعدوا فى ظلها وكلوا من اثمارها قالوا كيف يمكن هذا فى دار دنيا نايارسول الله قال عليه الســلام اذا لقيتم صاحب العلم فكانما لقيتم شجرة من اشجار الجنة) موجب عاليســنجه عامل اولوب معناً ومادةً جنته دخول مراد ايدنلر بوطريقدن ذره قدر انحراف ايتمامك لازمدر .

چونكه الله عظيم الشان قرأن كريمى حقنده (يا ايها الناس قد جاءكم موعظة من ربكم و شفاء لما فى الصدور وهدى ورحمة للمؤ منين) بيورمشدركه قرأن كريمى وانك معناى فائز الاتقاسنه عائد اولان علوم

دينيه‌يى جملهء مؤمنينه ايشته اولوجهله شفاء صدور وهدايت ورحمتى موجب ونيل جنتى مستوجبدر وعلماى دين عندنده معلوم مدركه قرآن عظيم الشانى لوح محفوظدن استنساخ وكتابت ايدن ملائكهء كرامدر وآنلر حقلرنده (بايدى سفرة كرام بررة) بيورلمشدر وينه انلرجه معلوم مدركه سفره سافرك جمعى اولوب سافر كاتبه دينلور نتهكم (سفرت الكتاب سفراً) ديرلر (كتبه كتاباً) معناسن ويررلر (بررة) بارك جمعيدر محسن ونيكوكردار اولنلره اطلاق اولنور (بايدى) ده بانك متعلق مقدردركه اول مكتوب وياخود محفوظ ديمكدر وجار مع المجرور متعلق محذوفيله مبتداى محذوفك خبرى اولور .

تقدير كلام قرآن عظيم الشانى ملائكه‌دن كاتب اولنلر ونيكو كنده بولنانلر اللريله لوح محفوظدن استنساخ وكتابت ايتديلر ديمك اولور (يمنعون ان يمسه الا المطهرون بيورلمشدركه اول سفره وبرره فسقه ومجرمى منع ايدرلر والا اخلاق رديه وعقايد رذيله‌دن پاك اولنلر استثنا قلنور ديمكدر .

شمدى بوراسنى دخى تفهم واقع اولديكه هايان هامون غفلت قرآن كريمه مطلع اولمزلر وخام هوام طبيعت بوندن لذت المزلر واكرچه كتابن كتورر والفاظن اوكرنورلر ايسه‌ده (كمثل الحمار يحمل اسفاراً) قبيلنده قالورلر .

مادامكه بويله‌در بز معانىء قرآنيه‌يى الهامات ربانيه دلالتيله مجتهدين ومفسرين طرفلرندن سلك سطوره چكلمش اولان مباحث دينيه‌يى جاندن اوقويوب يازوب جاندن ديكليه‌لم وشيطاندن واكا

تابع اولنلردن استعاذه ايدوب (فالله خير حافظا وهو ارحم الراحمين) نص جليلنده ذات الوهيتنك حافظ حقيقى وبابا وانامزدن وحتى هر بر مرحمتكاردن ارحم اولديغنى تصريح وتبيين بيوران الله تبارك وتعالى حضرتلرينه هر ايشمزده صغنه‌لم زيرا شيطان عليه ما يستحق جملهء ملائكك ايله برابر اولديغى حالده حضرت آدم على نبينا وعليه السلامه سجده ايتملرى جناب حق طرفندن امر اولنديغى وقت سجده‌دن ابا ايتدى ومرقومه ذات جليل الشان (يا ابليس) مامنعك ان لاتسجد لما خلقت بيوردى ديو سجده ايتمامسندن سؤال بيوردقده كويا آدمى سفلى وكندوينى علوى عد ايليوب (خلقتنى من نار وخلقته من طين) ديه‌رك حقه كندوسنجه معتبر اولان شوحجتنى سويلدى وبو آنده رجيم واهل نار اولدى ايسه‌ده ينه جناب حقدن يوم بعثه قدر شرينى ساحهء عالمده نشر ايده‌بيلمك ايچون اجازت الدى وآنك اوزرينه دخى هم كندوسى وهمده اهلى اهل نار اولمق مقرر قلندى .

شمدى بزى انك شرندن هر آن ودقيقه اللهه استعاذه امين ايدر وحضرت محمده كماليله تمسك شفيع وظهير اولور وبو عاجز طرفندن حقلريكزده (نورالله قلوبكم بانوار العلوم والعرفان وايدكم بهداية المشاهدة والعيان) دعواتى بمنه الكريم بخلوص البال ترتيل قلنور هنوز خاطرلرده‌در .

بوقروده جناب خالق بو اجسام حيوانيه‌يى مايه‌سى هركسجه معلوم اولان شيدن تحصل ايدن نطفه علقه مضغه عظامدن بتشديررك دنيايه جقاردى ديش ايدك بوكيفيت خلقت حقنده بعض عقلسزلر

سوزه قاریشه‌رق وجناب خالقی کندی لسانمه المغه عار ایتدیکم سوز ایله یادایلیه‌رك ذات الوهیتی بیلمیورلر انلر زمرهٔ حاضره‌لریله حشر اولنسونلر .

بیضاوی حضرتلری تفسیرنده (وانزلنا من السماء ماءً فاخرجنا به من الثمرات رزقا لکم جعل المأ سبباً لخروج الثمار بقدرة الله ومشیته ولکن المزج بالتراب سببا لاخراجها ومادة لها کالنطفة للحیوان اوایدع فی المأ النازل من السمأ قدرة فاعلة وفی الارض قوة قابلة یتولد من اجتماعهما انواع الثمار) یعنی بو انسان صلب سمادن بطن ارضه کلوب اندن دخی مرتبهٔ انسانه کلیور بیوریورلرکه متفقاً ابن مسعوددن مروی اولان (قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ان خلق احدکم یجمع فی بطن امه اربعین یوماً) یعنی سزدن بریکزك مادهٔ خلقتیکه ماء رجل وترائب مرئه دربالاجتماع رحم مادرده قرق کون قالنجه اول نطفتین ممزوجتین شیٔ واحد حکمنده اولوب انانك قوهٔ جاذبه‌سی دخی آنی قرق کونه‌دك تدریجله تربیه ایدر (ثم تکون علقة مثل ذلك) اندن صکره ینه قرق کون قدر چکننمش اتپاره‌سی کبی اولور (ثم یرسل الله الملك فینفخ فیه الروح) اندن صکره الله تعالی اول جنینه برملك ارسال ایلر وروح نفخ اولنور .

بو سوزتجه قوت فاعله سماویه واندن نازل اولان ماء ایله قوت قابلهٔ ارضیه مجتمع اولوب بوایکیسنك اجتماعندن نبات تولد ایدوب اول نباتی باراده الله حیوان یبوب شحامت وجسامت باغلیوب بعده یانباتك لطیفن ویاحیواندن حاصل اولان لقمه‌نك نفیسن

انسان یبوب هضم رابعك فضله سندن نطفه حاصل اولوب حین مجامعتده صلب رجلدن وترائب مرئه‌دن چقوب بطن مادرده ممزوج اوله‌یور

بناءً علی ذلك بزده دیرزکه جناب حق بوموجودات یوق ایکن حضرت ادمی پالچقدن تصنیع وایجاد ایتدی وآیت کریمه‌ده بیوردیغی وجه اوزره (فاذا سویته ونفخت فیه من روحی) کندی روحندن اکا نفخ ایلدی واعقابنی دخی اندن یعنی آنك صلبندن وحضرت حوانك ترائب مرئه‌سندن تولید ایله سلسلة بعد سلسلة بوقدر تورتدی وحالا تورتمکده‌در وبوعالم عالم اسباب اولدیغی حیثیتدن طولایی نباتاتی یردن خلق وسمادن نازل اولان ما دلالتیله تربیه واحیا ونباتدن دخی نطفتین مذکورتینی حاصل واندن بووجودی خلق ایله‌یور وانسان دخی بعدالتولد یبوب وایچوب وایام طفولیتی کچوب عقل وتمیز صاحبی اولوب کندوپی برشخص معین بولوب اکر هدایت الهی یاری قیلار ایسه مبدأ ومعاددن تذکرله بو عالمی فانی وغربتسرا بیله‌رك (ارجعی) امرینه بالتبعیه وقت معین حلولنه قدر اخرت حاضرلغنی کوریور اما عقلسز اولنلر بو وجهله دکل ایشته دنیایه کلنجه بر طاقم شیلره صاپشه‌رق وشیطانك زنجیر اسارتی التنده آپشه‌رق (یالیتنی کنت ترابا) دیلك ایچون هیچ بر شیٔ تمیزه چالشمیور افاده‌دن مستغنی اولدیغی اوزره حقیقتی ادراك عقلك قوتیله وعاقله علم آیینهٔ تیسرده صورتما اولور وعاقل اولمیانلرك درونی ظن استیلا ایدر

وظن ايسه (كما قال الله تعالى ان يتبعون الا الظن وان الظن لايغنى من الحق شيئا) قال البيضاوى فان الحق هو حقيقة الشئ لايدرك الا بالعلم والظن لا اعتبار له فى المعارف الحقيقة وانما العبرة به فى العمليات) موجبلرنجه حقيقتدن غنا ويرمز بوراده بيضاوى حضرتلرى حق شيئك حقيقتى ديمك ايله تعبير ايلدى برشيئك حقيقتى نفس الامرده اولديغى ماهيته ديرلر بوايسه ادراك اولنمز الا علم اليقين ايله پس ظنك معارف حقيقيه‌ده اعتبارى يوقدر.

ظنك اعتبارى عمليات وعرفياتده‌در معارف حقيقيه‌ده اعتبارى اوله‌مز ومعارف حقيقيه عالملرينك اصطلاحنده اشيا ايچون ثابت اولان ماهياته جاعلك جعلى تعلق ايتمز وخلاصه ظنه تابعيت وياخود ظن ايله حكم جائز دكل وحضرت رسول اكرم ونبى محترم صلى الله عليه وسلم (اياكم والظن فان الظن اكذب الخواطر) بيوردى بناءً لما فيه قوۀ مميزه صاحبى اولديغمز وقت علم اللهده قطعا ظن طاشيمامليز بوراده برشئ دها واركه بعض قارئين اندن دخى سؤاله تصدى ايده‌جك اولور اوده ندر دنيلور ايسه كيفيت روحدر.

چونكه بز يوقاروده انسانك ندن اولديغى نقل صره سنده انسان نطفه‌دن ونطفه دخى نباتات و لقمۀ حيوانيه‌نك حضم رابعندن اولور والله روحى نفخ ايدر ديمش ايدك.

بناءً عليه روح ندر سويلنمدى ديه‌جك اولان اولور ايسه ديرزكه وقتيله يهوديلر على طريق الامتحان قريشه ديديلركه پيغمبريكزدن اوچ شى سؤال ايديكز بريسى اصحاب الكهف ديكرى ذوالقرنين

اوبريسى روح بو اوچنه جواب ويرر ايسه قبول ايتميكز بريسنه جواب ويرر ايكيسنه ويرمز ايسه كذلك ايكيسنه جواب ويرر بريسنه جواب ويرمز ايسه حق پيغمبردر ديديلر وبقولهم عليه الصلوة والسلام افندمز حضرتلرينه عرض اولندى

عليه الصلوة والسلام افندمز دخى اصحاب الكهف وذوالقرنينى وجه تفصيل قرائينه اوزره سويلديلر فقط روح حقنده (قل الروح من امر ربى) خطاب جلالى على وجه الترتيب شرفصادر اولديغى ايچون بوكا عائد جوابده بوصورتله اكتفا بيورديلر اما متكلمين اهل السنة والجماعة عقللرى يتديكى مرتبه ماهيتندن دكل خواص وكمالاتندن باحث اولمق اوزره برقاچ شى سويلديلر ومحققلردن بعضلرى بزم سرمز بزم كالمزدن ايرى وغيرى اولمديغى كبى تن جاندن وجان دخى تندن مستور دكلدر.

بناءً عليه بدن آينه‌سنده جمال روح نماياندر ولكن بوكوزله جانى كورمك ايچون كمسه‌يه دستور ويرلمدى ديمشلر.

كله‌لم اهل سنت علماى ظاهرنه انلردن بعضيسى روح برجسم لطيفدر ماء وردك ورده ودهنك سمسمده ونارك حديده‌ده سريان ايلديكى كبى اودخى جسمده سريان ايلر واكثريسى روح شول اجسام نورانيه وسماويه ولطيفه‌دن مركبدركه تغير تبدل تجزى قبول ايلمز وشمس كبى تجان بدن مكون ومستوى اولسه اول نفخۀ شريفۀ الهى باذن الله نافذ بدن اولور ونهايت جنيد بغدادى حضرتلرى دخى (الروح شئ استأثر الله بعلمه لايجوز عنه العبارة) يعنى روح الله تعالى حضرتلرينك علمنده مستقل قالان شيئدر اندن

عبارة وحکایت جائزدکلدر دیدی وصدرالدین قونوی حضرتلری دخی (ویسئلونك عن الروح قل الروح من امر ربی) آیتنك تفسیرنده جنید بغدادی کبی قائل اولدی .

(وهوالمبهم فی التوریة) دخی بیوردی وبناءً علیهما بزده روحك ماهیتی عالم الهیده مستقل قالدی آنك ایچون روح شودر دنیله‌مز و انجق المزك طوتمسی ایاغمزك حرکتی قولاغمزك ایشتمسی وبوکا بکزر سائر افعال اقتداریه‌مز روحك قوتیله‌در دیر وبمنه الکریم هرکسی اقناع دخی ایدرز .

بزده روحك روانی واردرکه اکا روح تمیز دخی دیرلر وحالت نومده خروج ایله عالم ارواح ایله عالم اجساد میانده بولنان عالم مثاله کیدن بوروح رواندر وبدنده قالان روح یوقرودنبرو تفصیلات لازمه اوزره عرض ایتدیکمز روح حیوانیدر بعض بوروح یعنی اول روح روان عالم ارواحه دخی واصل اوله‌بیلوب رؤیا وخیال دامندن ازاد اولور وبعض دخی اول ارواحی حق تعالی عالم خیالده مقید قلار ورؤیانك دخی اقسام واحوالی چوق کمسه‌لرجه معلوم اولوب بناءً علیه بوراده آنکله تطویل مقال کرکمز یالکز شوقدرینی عرض ایدرزکه ارواح هرکیجه قوالب ابداندن محبوسیتی صیرقدیروب صحرای ارض الله واسعه‌ده سیر قیلوب استراحتدن صکره سورهٔ انعامده اولان (فالق الاصباح) ایت کریمه‌سی موجبنجه مظهرالصباح عن ظلمات اللیل اولان الله عظیم الشان قوللرینك روحنی افکار شیطانیه ومکاید نفسانیه ومقتضای عقل معاش وطبع خفاشدن مصون ومحفوظ ایدرایسه

علی السحر اول روح بدنلرینه کلدکده انلر کندولرینی غل وغشدن ازاده ودیکر قسم روحلر بدنلرینه کلدیکنده کندولری طوفان حوادثه مستغرق بولورلر .

شمدی سزه شونی اهدا ایده‌یمده عمل بیوریکز زیرا روایت صحیحه ایله مثبتدرکه هرکم بودعایی یاته‌جغی وقت اوقوسه الله عظیم الشان آنك روحنی بلیات صوریه ومعنویه‌دن محافظه ایلر وحضرت پیغمبر علیه الصلوة والسلام دخی اوقورلرایدی .

(باسمك ربی وضعت جنبی وبك ارفعه ان امسکت نفسی فارحمها وان ارسلتها فاحفظها بما تحفظ به الصالحین) واکثراً بودعایی دخی اوقورلر ایدی (اللهم سلمت نفسی الیك والجأت ظهری الیك ووجهت وجهی الیك رهبة ورغبة الیك لاملجأ ولامنجأ منك الا الیك امنت بکتابك الذی انزلته ونبیك الذی ارسلته) اصحاب الکهف حضراتی ایله ذوالقرنینك احوالندن بوراده علی وجه التفصیل حکایه اولنملی ایدی دیان اولور ایسه آنلره جواباً مشارالیهم حضراتنك حکایه‌لری براز اوزونجه اولدیغی وایمان بحثی بوراده بر مقدار تفصیل ایستدیکی جهتله ایلروده بروجه دلخواه مکمل حکایه ایله مشار الیهم حضراتی تذکیر وعد ایدرك وایمان بحثی تکمیل ایچون بوراده بشقه سوزی کسه‌رك ایشته ایمان بحثنه عائد تفصیلات شودر دیرز افندم مطلقا اوقودیکز وبیلورسکزکه قرآن کریمك من جهت الترتیب باش طرفنده‌کی ایکنجی صحیفه‌ده (الم) محرردر (الم ذلك الکتاب) مفسرین نورالله قلوبهم حضراتی حروف مقطوعه‌یه چوق معنا و برمشلرسه‌ده منتهای

كلاملرى (وهى سر من اسرار لله استأثر الله بعلمه وهى القرأن)
يعنى اوحروف مقطوعه اسرار اللهدن برسردر الله عظيم الشانك
علمنده مستقل قالمشدر او دخى قرأندر ديمكله نتيجه‌لنيور
ومحققيندن بعض حروفك هربرى بر وجوده وتخصيص الف
ذات حقه اشارتدركه اول جميع وجوددر ولام عقل فعاله اشارتدركه
لسان شرعده جبرايل عليه السلامه ديرلر واوسط وجوددركه
وجود اولدن استفاضه ايدوب وجود اخرى افاضه ايدر (م)
وجود محمده اشارتدركه اخر وجوددر ودائرهٔ وجود انكله ورائه
تمام اولمشدر .

ايمدى بو حروف مقسم اولديغى تقدير اوزره تقدير قسم بويله
اولوركه الله حق ايچونكه جميع موجوداتك اوليدر وعقل فعال
حق ايچونكه فيوضاتى ايصاله واسطه اولدر و وجود محمد حق
ايچونكه مظهر ذات وصفات واكمل ومكمل جميع موجوداتدر .
(ذلك الكتاب) اى ذلك الكتاب الموعود فى التورية والانجيل
بوتقديرجه ذلكه‌نك مشاراليهى قرأندر وياخود علم اللهده معلوم
اولان كتابه اشارتدر .

تقدير كلام (اى ذلك الكتاب المعلوم فى علم السابق الموعود فى
كتب المنزلته) اهل تفسير بونده وجوه كثيره بيان ايده‌يور .
فقط بوراده ايرادى قابل دكل (لاريب فيه) بوكتابده ريب يوقدر
ديمك اولور وقرأن كريمه ريب وكمان اوزره باقان اكثر كمسه‌لر
ضلالت اوزره قالديلر ونظر صحيح وعقل سليم اربابى عندنده
قرأن كريم وجوه سائره ايله دخى ريبدن مبرا اولديغى كبى شو

ارادهٔ قاطعهٔ مخصوصه ايله‌ده ريب وكماندن برى اولمشدر (هدى)
مصدردر ومبتداى محذوفك خبريدر يعنى بوكتاب مطلوبه
موصله‌در (للمتقين) اتقى ايدنلر ايچون متقى اسم فاعلدر وقى
يقيدن مصدرى وقايهٔ كلور (الذين) او يله متقيلركه يؤمنون
بالغيب اى يصدقون بما غاب عنهم مما انبأهم به النبى صلى الله عليه
وسلم) غيب غائب معناسنه‌در (الايمان اقرار باللسان وتصديق
بالجنان) و (يقيمون الصلوة) دخى اوقات مخصوصه ده صلوة
مفروضه‌يى ادا ايليه‌لر (ومما رزقناهم ينفقون) وبزم اعطا ايلديكمز
شيئك بعضيسندن تصدق ايده‌لر معناسنى شاملدر وبو مفردات
مترجمه‌دن حاصل اولان نتيجه‌يى شو وجهله افاده ايدرمكه اولا
قرأن كريم وحى الهى ايله و يوقاروده تفصيل ايتديكمز صورتله
شرف وارد اولمش و مندرجاتنده ريب وكمانه مستحق بر شئ
يوقدر وكوزلرى كورمديكى حالده پيغمبرلرك افهامى اوزرينه الله
عظيم الشانه ايمان ايدنلر وصلوة اقامه ايدوب وصدقه ويرنلر
ايچون اتقانك حصولنه دلالت وآنك ضمننده مطلوبه وصوله
وساطت مقرردر .

ديكر جهته دونجه ايمان ايكى قسمدر بريسى تقليدى . ديكرى
تحقيقى وايمان تحقيقى دخى ايكى قسمدر بريسى استدلالى
ديكرى كشفيدر واستدلالى وكشفيدن هربريسى ياواقفدر علم
غيبه ويا غير واقفدر .

ايمدى غير واقف اولنلر علم اليقين مرتبه‌سنده‌در وبونلرك حالى
(ان الله كانك تراه وان لم يكن تراه فانه يراك) يعنى الله عظيم الشانه

كورمش كبى عبادت ايدر ايسه‌ك كورمش صايلورسك اكر
كورمامش ايسه‌كده چونكه ذات الوهيت مطلقاسنى كورر عباره
ومعناسنى شامل اولان حديث شريف وجه اوزره تعريف اولنور
وعلم غيبه واقف اوانلر عين اليقين ايمان اصحابى ديمكدر .
انلر جناب حق هرحالده وهرشيده مشاهده ايدرلر (وهو معكم
اينما كنتم) سرينــه مظهريت اعتباريله و بو مرتبه ايچون طرف
رسالتدن (افضل ايمان المرء ان يعلم الله معه حيث كان) بيورلمشدر
وحق اليقين مرتبـه‌سى ايچون دخى قرآن كريمده اشارت اولوب
اودخى (يا ايها الذين آمنوا آمنوا) اولديغنى صـدرالدين قونوى
حضرتلرى بيان بيورمشلردر .
بوده اى اللهه ايمان استدلاليله ايمان ايدنلر حقيله ايمان ايديكزكه
ايمان بالعياندر ديمك اولديغنى نقل بيورمشلردر وبونك ايچون
معاذ ابن جبل حقنده (يا صهيب ويا سلمان ويا بلال تعالوا من ساعته
فأتو الى رسول الله فقالوا يارسول الله انا آمنا بالله وبرسوله ويقول
لنا معاذ هكذا قال رسول الله عليه الصلوة والسلام دعوا معاذ فانه
رجل يحب الله ورســوله حديث شريفنى حكايت ايدرك بونده‌كى
اشارتى سويلرلر وبوندن منفهم اولان ايمان حقيقى جانبنه دعوتدر
ديرلر وحتى زيدك دخى (اصبحت مؤمناً) ديديكى ايمان حقيقى‌يه
اشارتدر و ايمان عيان وايمان حقيقى‌نك علامتى عالم غيبده اولان
حقايقى مشاهده قيلمقدر ديه حكايت ايدرلر وايمان تقليدى دخى
كوره‌نك اعتباريله واقع اولان ايمانه ديرلر ديه بيان ايلرلر .
مشاهدهٔ ذات ايچون دخى بو آيت كريمه‌دن اقتباس واستدلال ايله

(قال ربى ارنى انظر اليـك قال لن ترانى ولكن انظر الى الجبل
فان اسـتقر مكانه فسـوف ترانى فلما تجلى ربه للجبل جعله دكا
وخر موسى صعقا) وقتا كم جناب عزت جلت قدرته وعلت تكميل
(وواعدنا موسى ثلاثين ليلةً) مقتضاسنجه اوتوز كيجه وعده ايدوب
بعد تكميل ثلاثين صومدن خلوف فم عارض اولوب مســوا كله
دهان مباركلرك تطييب ايليوب ولكن (خلوف فم الصائم اطيب
عندى من المسك) مقتضاسنجه مذكور رايحه‌نك حصولى ايچون
(واتممناها بعشر فتم ميقـات ربه اربعين) نصيله مشرف واربعين
دخى تمام اولدقده سلطان طور مسرور اوله‌رق ميقات حقه واصل
ونائل وكلام حق سامع اوليجق مست ومسـتغرق عشق اولوب
(رب) اى بنم ربم (ارنى) بكا كوزك (انظر اليك) سكا نظر
ايده‌يم (قال لن ترانى سن سن اولديغك حالده بنى كوره‌مزسك
(ولكن انظر الى الجبل) لكن جبله نظر قل (فان استقر مكانه)
اكر ايدى اول مكانده مسـتقر وثابته ايســه (فسوف ترانى)
عن قريب بنى كوررسك (فلما تجلى ربه للجبل) وقتـا كم رب
موسى جبله تجلى ايلدى (جعله دكا) اى مدكوكا ومتلاشيا لاوجودله
يعنى جـنـاب حق جبلى بر وجود دكل ايش كبى مدكوك قلدى
(و خر موسى صعقا) اى سـقـط موسى عن درجة الوجـود
يعنى موسى على نبينا وعليه السلام درجهٔ وجوددن سقوط ايتدى
(صعقا) اى مغنياً عليه وفانيـا ديدكدن وبيضاوى حضرتلرينك
(وفيه دليل على ان رؤيته الله جائزة لان طلب المستحيل عن الانبيا
محـال) وعبدالله بلبانى حضرتلرينك (تاحق بد وچشم سرنبينم

هردم) از پای طلب می‌نشینم هردم) کویند خدا بچشم سرنتوان
دید) این ایشانند ومن چنینم هردم) وسیدالطائفه جنید بغدادی
حضرتلرینك رایت ربی بربی فقال من انت فقلت انت انت وقاشانی
حضرتلرینك تفسیرنده حضرت موسی ایام موعوده‌نك عشر
اولنده افنای افعال وعشر ثانیسنده افنای صفات وعشر ثالثده
دخی افنای ذات ایلدکده کأن جناب حق (لم تجمع المشاهدة مع
تلك البقیة ولكن انظر الی الجبل) قول ومعناسنی علی وجه الترادف
ایراددن صكره دنیله بیلورکه جناب حق مشاهده اولنمقدن بعید
دکلدر فقط بو قانلی کوز ایله کوریله‌مز انجق مرتبهٔ عشقه واصل
اوله‌بیلوب وارلقده یوقلق شانی حائز اولورایسه‌ك اولوقت حضرت
حق رائی ومرئی حقیقتده بن اولوب غیریت واثنینیت ما بیندن رفع
اوله‌رق ذاتی مشاهده قلارم دیر چونکه عشق حق جمیع موجودات
وتعینات وممکنات وملوناتك روح وروانی کیدر وامراض نفسانی
وروحانینك درمانیدر والحق بر پرتو رحمانی جمادات مرده‌یه
ایرسه زنده ونباتات افسرده وپژمرده‌یه کذر قیلسه فرخنده ایلر
نتەکم ابن فارضك بوکلامی حجت فارض وبرهان لامع وواضحدر .

﴿ شعر ﴾

(ولو نضحوا منها قبر میت)
(لعادت به الروح والتنعش الجسم)
(وان خطرت یوماً علی خاطر امرأ)
(اقامت به الافراح وارتحل الهم)

ولكن علی العموم تجلیٔ حق ومشاهدات حی مطلق قابل دکلدر
وبونده مقتضیات ندر دیان اولور ایسه جواباً (لوظهرة الحقایق
لبطلت الشرایع) قیدینی ایراد ایله دیرزکه احکام شریعتك علی الاطلاق
درکار اولان لزومی جهتله خالق متعال حضرتلری مشاهدهٔ
الهیه‌سنی خاص قیلدی وافراد بشر صلی الله علیه وسلم افندمز
حضرتلرینك (الدنیا حرام علی اهل الاخرة والاخرة حرام
علی اهل الدنیا وهما حرامان علی اهل الله) یعنی اهل اخرته دنیا
واهل دنیایه اخرت واهل اللهه بونلرك هر ایکیسی حرامدر
عباره ومعناسنی شامل اولان حدیث شریفلری حکمنجه اوچ
صنفه تقسیم قلنور وعلوم اوزرینه دخی سوز ایجاب ایدنجه
حضرت محمد علیه الصلوة والسلام افندمزك حضرت علیدن مروی
اوله‌رق جامع الصغیرده مقید اولان (قال النبی صلی الله علیه وسلم
علم الباطن سر من اسرارالله وحکم من احکام الله یقذفه فی قلوب
من یشاء من عباده) حدیث شریفی حکمنجه علم باطن اسرار
اللهدن برسر واحکام اللهدن برحکم اولوب آنی ذات اجل واعلی
قوللرندن دیلدیکنك قلبنه القا ایدر وتعریف وسند ابرازینه
حاجت اولمدیغی اوزره علم ظاهر دخی موجود ومعلوم اولان
علم اولوب بناءً علیه علوم ظاهر وباطن ناملریله ایکی‌یه منقسم
دنیلور وبوراده بر ایجاب دخی واردرکه اوده ذات محمدی یی
افاده‌یه عائد اولمق اقتضا ایدر وایشته متوکلاً الی الله ومتوسلاً
الی روحانیت رسول الله اندن دخی بحثه شووجهله کریشورزکه
الله عظیم الشان قرأن کریمنده بیوردیغی وجه اوزره اول مقدمهٔ

نور نبوت وخاتمهٔ كتاب رسالت عليه السلام والتحيت افندمز
حضرتلرى خاتم الانبيا ورسول كبريادر ذاتلرى انبياء سالفه‌ده
ظهور ايدن معجزات پيغمبرينك جمله‌سنى حائز برنسخهٔ كبراى
كرامت وسعادت ايدى وذات شريفلرى ذات نبوتپناهيلرينك
(ان الله سمانى فى القرأن بسبعة اسماء المزمل المدثر عبدالله محمد
احمد طه يس) حديث شريفلرى موجبنجه تحقيقا الله عظيم الشان
ومالك رقاب الانام اول حبيب خدا و نور جبين انبيا ورهبر اتقيا
وسرور اوليا و شفيع روز جزا حضرتلرينى قرأن كريمنده يدى
اسم ايله مسما قلمشدركه انلر دخى المزمل المدثر عبدالله محمد احمد
طه يس در وذات محمديلرى بونا ملر ايله مسما و مكرم اوله‌رق قرأن
كريمده مذكور وامر باهر الميمنت حضرت حق ايله حقه مخاطب
اولمشلردر .

الله عظيم الشان مشار اليه افندمز حضرتلرينه المزمل اسميله
(يا ايها المزمل قم الليل الى قليلاً نصفه اونقص منه قليلاً اوزد عليه
ورتل القرأن ترتيلاً انا سنلقى عليك قولا ثقيلا ان ناشئة الليل هى
اشد وطأ واقوم قيلا ان لك فى النهار سبحاً طويلا واذكر اسم ربك
وتبتل اليه تبتيلا رب المشرق والمغرب لا اله الا هو فاتخذه وكيلا)
الى اخره ومدثر اسميله دخى (يا ايها المدثر قم فانذر وربك فكبر
وثيابك فطهر والرجز فاهجر ولا تمنن تستكثر ولربك فاصبر)
الى آخره وطه اسميله دخى (طه ما انزلنا عليك القرأن لتشقى
الا تذكرة لمن يخشى) الى آخره ويس اسميله دخى (يس
والقرأن الحكيم انك لمن المرسلين على صراط مستقيم تنزيل العزيز

الرحيم لتنذر قوماً ما انذر اباهم فهم غافلون الى آخره نصوص
مكارم منصوص صمدانى صادر وسانح اولمشدر وعبدالله ومحمد
واحمد اسملريله دخى سائر ايات كريمه‌لر ايله يادوتمديح بيورلمشلردر
وبعنايت الله العزيز الغفار بو آيات وسور شريفه‌لرك معانئ جليله‌سى
دخى موقعنده مفسرين كرام افاده‌لرى وجه اوزره عرض اولنور
تحف دكليدر .

مشار اليه افندمز حضرتلرينك اواخرينه قريب برمسيلمة الكذاب
ظهور ايدرك دعواى نبوت ايلمش وبعدوفات النبى صلى الله عليه
و سلم مذكور مسيلمه حضرت ابو بكر الصديق رضى الله عنه ايله
دخى محارب اوله‌رق قاتل حمزه اولان وحشينك يديله مقتول
اولمشدر .

انشاالله انكدخى احوالى وكندوسنه واقع اولان معامله عرض
ايديلور وبحث نور وروح وعقل محمديلرينى مفيد اولمق مراد
ايديلنجه مشار اليه افندمز حضرتلرينك (اول ماخلق الله الدرة
البيضا) و (اول ماخلق الله العقل والفلك النورانى والرحمنى)
و (اول ماخلق الله روحى) و (اول ماخلق الله نورى) و (اول
ماخلق الله عقلى) احاديث رسالتپناهيلرى حكمنجه واتفاق
موجبنجه جناب خالق متعال تنزه ذاته عن الحدوث والزوال
حضرتلرى اول مخلوقات اولمق اوزره حضرت مشار اليهك نورينى
وعقلنى وروحنى خلق ودرهٔ بيضا وعقل وفلك نورانى ورحمنى
دخى نور محمدى ديكدر .

تفصيلاته كلنجه دريدن مراد هر برجرم فلك عقليدركه عقل اجرام

فلكده حاكم ومدبر صاييلور و بوعقول عقول عشردن عبارت
اولور وعقول عشره عقل اولدن وانوار نور اولدن صدور
ايتمشدر واجرام فلكك عقولدن ظهوری شو وجهله درکه الله
تبارك وتعالى اولا درهٔ بيضا كبی عقل اولی ايجاد ايلدی وبوعقل
اول اسامیٔ كثيره ايله مسمى برنور مدرك وجوهر قائم بالذاتدر
و دائما موجوديله ونور ذات وتجلیٔ صفاتيله دائمدر وايشته درة
البيضا وعلت اولى وقلم اعلا ديديكمز و بونلردن ماعدا دخی
بعض اسما ايله تذكير ايتديكمز بو مذكور اولان حقيقتدر
وبوعقل اوله اوچ وجه توجيه اولنمشدركه وجه اول خالقنی
ادراك ايدوب جمال وجلالنی مشاهده قلديغی جانبيدر و بوجانب
وجوبى وكمال شرفيتی و بو شرافت بر نور شريفی اقتضا ايدر
و اول مقتضى نور شريف اول جانبدن تولد ايدركه اكا عقل
ثانی ديرلر اوده عرشك عقل مدبريدر وبواعتبار كندی ذاتنی
ادراك ايلمسندندر .

ايمدی بوندن دخی نفس حاصل اولور واكا نفس كل ديرلر واو
دخی عرشك نفسی صاييلور وبو اعتبار مخلوقيتی وامكانيتی ادراك
ايلديكندندر وبو وجه ادنادر وبوندن جرم فلك اطلس حاصل
اولور عقل ثانيدن دخی بواوچ وجهی شووجهله اعتبار ايدرلركه
خالقنی ادراك ايتمسندن طولانی عقل ثالث وكندوينی ادراك ايلديكی
جهتدن نفس فلك البروج ونقص وامكانی ادراك ايتديكندن جرم
فلك البروج حاصل اولور وعقل رابعدن دخی عقل عاشره كلنجه
قدر عقول برى برينك اعلا اولان وجهلرندن ظهوره كلور

ونفوس فلكيه دخی اوسط اولان وجهلردن وجود بولور واجرام
فلكيه دخی ادنى بولنان جهتلردن صدور قلور ومادام عقل كل
نفسندن نور يزدان ومظهر اسم رحمان ودر لمعان اولديسه عقول
عشره‌نك هر برى اكا منسوب اولمغله فلك نورانی ورحمانی ودری
اولور و بو عقلك هر برى جرم فلكده حكومت وتدبير ايلرلر
وفلك رحمانی ودری فلك دخانی‌يه حاكمدر وفلك دخانی دينلمسی
دخان ومدورلكه منسوب اولديغی جهتلرندندر .

معلومدركه الله عظيم الشان قبل خلق السموات والارض بردر
خلق ايتدی اكا نظر جلال ايله تجلی قلدی اول درماء مزاب
اولدی ومائك بخارندن اجرام فلكيه‌يی خلق ايتدی ومراتب
اوزره يكديكره حاكم قلدی وايشته موجودات يعنی مخلوقات اندن
حصوله كلدی وعقل دخی مراتب مذكوره اوزره مخلوق ومزيت
من بوره‌ايله‌موجود قلندی عقل اول‌صور ترابيه‌اوزرينه حاكمدر
وحواس ظاهره وباطنه‌سی حواس ظاهره وباطنهٔ ترابيه‌سی اوزرينه
حاكمدر وعقل كه منسوبدر ورياح دخی بوصورت اوزره‌در
وبونلر نصل ايسه مياه دخی بويله‌در وعناصر بشريه دخی بو
مرتباتی حائزدر وبوصفات حاكمی انلرده دخی واردر و بونلرك
جمله‌سی استعداد ذاتيلری دائره‌سنده واصل مراتب اولمشلردر
وبنه اول استعداد صورتيله ادراك حقيقت ايتمشلردر اويله
اولنجه آچيق سويليه‌لمكه جناب حق بو موجوداتی خلق ايتمزدن
مقدم نور الهيسندن حضرت محمدك نور نبوتنی خلق ايتدی واول
نوری انبيای عظامك النلرنده كزدردی صكره‌ده وجود محمدی‌يی

ايجاد وخلق بيوردى ارواح انبيا واوليا واتقيا وعرش وكرس ولوح وقلم وقيل اون سكز بيك عالم حضرت محمد حرمتنه خلق اولندى .

بناءً عليه حضرت محمدك نورى اشرف الانوار وروحى اشرف الارواح وعقلى اشرف العقول وذاتى اشرف الخلائق اولوب ايكنجى ارواح وانوار وعقول الانبيأ والرسل واوچنجيسى ارواح وانوار وعقول الاوليأ ودردنجيسى ارواح وانوار وعقول الاتقيأ وبشنجيسى ارواح وانوار وعقول الاصفيا والتنجيسى ارواح وانوار وعقول ابرأ ويدنجيسى انوار وارواح وعقول العلمأ وسكزنجيسى ارواح وعقول المؤمنين واونچيسى ارواح سائره وعقل معاشدر وبونلرك جملهسى دخى بومراتب متفاوته ومرجحه اوزرينه مخلوقدر ولله الحمد والمنه بزجه منكر اولمديغى اوزره الله عظيم الشان وجليل العنوان حضرتلرى ذات الوهيتى هر مخلوقك خالقى اولوب ذات الهيسندن بشقه خالق اولمديغى ذات صمدانيسى حضرت محمد عليه الصلوة والتحيت افندمزه (قل كل من عند الله خالق كل شئ و هل من خالق غير الله) ودها بوندن ماعدا نيجه ايات معالى بينات ايله امر واراده واثبات بيورمشلردر وذات ومرتبهٔ محمدى يى شو وجهله افاده ايدهبيلورمكه بيوكلكده جملهدن بيوك وكوچكلكده يالكز جناب حقدن كوچكدر و (لى مع الله وقت لايسعنى فيه ملك مقرب ولانبى مرسل) حديث شريفنه نظراً مشاراليه حضرتلرينك حضرت حق ايله بروقتلرى واردركه اول وقتده كندولرينى نه ملك مقرب ونه ده نبى مرسل يتشهميهجكى

مبرهن ومصدقدر ومشاراليه حضرتلرى خصايص كونيهسنك مرتبهٔ احديتله معانق اولدقلرينى كوسترر وايشته باقكز مرتبهٔ حقيقت محمديهلرندن مترجم اولمق اوزره ابن فارض حضرتلرى ديوانندە (تعانقت الاطراف عندى وانطوى بساط السوى عدلاً بحكم السوية) بيتنى نه كوزل بيورمشلردر .

اما شوراسنى عرض ايدهيمكه بعض كمسنهلرك اعتقادلرى وجه اوزره حضرت محمد جناب حق ايله شان احديتده مشترك ومساوى دكلدر .

انجق مرتبهٔ مخلوقات اعتباريله الك برنجيدر وخلاصه مشاراليه عليه الصلوة والسلام افندمز حضرتلرى مرتبهٔ رسالتى مرتبهٔ نبوتى مرتبهٔ محبوبيتى مرتبهٔ حكمتى مرتبهٔ ولايتى حائزدرلر وذات پيغمبريلرينه نازل اولان والحمدلله تعالى بزجه احكام جليلنه تمسك ايدلمش بولنان قرأن كريم دخى (والله متم نوره ولوكره الكافرون) (وانا نحن نزلنا الذكر وانا له لحافظون) ايات كريمهلرى ايله مظهر مديحت اولمشدر وايشته باقيكز الله تبارك وتعالى حضرتلرى هر نقدر كافرلر اكراه ايتسهلر بيله نور الهيسنى اتمام ايتمش وقرأن كريمى كمال عظمت وقدرتيله محافظه ايلمكده بولنمشدر .

و (فمن بدله بعدما سمعه فانما اثمه على الذين يبدلونه) و (ان الله سميع عليم والحمدلله رب العالمين) مصداقلرنجه الله عظيم الشان اول قرأن كريمى تبدلدن تغيردن وشرائر اعدادن مصون قلمشدر

وبونلرك معنالرى على وجه الاجمال والاختصار (الله تبارك وتعالى نورنى متممدر اكر كافرلر اكراه ايدرلر ايسه ده تحقيقاً الله عظيم الشان ذكرى يعنى قرأن كريمى حضرت محمده انزال ايتدى زمان رسالتنده وكندودن صكره حافظلردر وبوقرأن كريم الشانى بعد الاستماع هركيم تغيير ايتمك ايستهسه اثم كندى اوزرينه اوله جغنده شبهه يوقدر والله عظيم الشان سميع وعلميدر يامحمد حمد ايله رب العالمينه ديمك اولور وايشته بوراسندنده اكلاشيلوركه قرأن كريمه نقصان اسنادى تغيير وتحريف اولنمش افتراسى قابل اطمئنان اولمز الله ايچون باقيكز باقيكزده بولنديغمز شوحال سعادت اشتمالدن طولايى اللهه شكر ايديكز زيرا نه بيوك شرف وسعادتدركه اللاهى بيلورز ونقدر اولو دولت ومزيت وممتازيت كه حضرت محمده امت اولمشز ونيجه جسيم وجليل نعمتدركه قرأن كريم بزم كتاب امتسا كمزدر وندرلو عالى مسعدتكه احاديث نبويه محفوظ ومضبوطمز اولمش ونقدر جميل موفقيتدركه اصحاب كزين ترتيب دين وتعريف يقين ايتمشدر وهر نره يه كيتسه ك قرق بش نوع قرأن دكل برقرأنه تصادف ايدرز اويله اولنجه شرعة الاسلام صاحبنك (اذا اسلم النبى صلى الله عليه وسلم سلم ثلاثاً واذا كلم كلم ثلثاً كما قال عليه السلام اياكم والوصال اياكم والوصال اياكم والوصال وكما قال النصيحة الدين النصيحة الدين النصيحة الدين) ديديكنه وعن كعب ابن مالك قال اذا اكل النبى عليه السلام يأكل بثلث اصابعه وروى البخارى عن مولى عثمان اخبر انه رأى عثمان بن عفان رضى الله عنه دعا باناء فافرغ على كفيه ثلث مرار فغسلها

ثم ادخل يمينه فى الاناء فمضمض واستنشق ثلثاً ثم مسح برأسه ثم غسل رجليه الى الكعبين ثلث مرار قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من توضاء نحو وضوئى هذا ثم صلى ركعتين غفرله ماتقدم من ذنبه) حكمنه بالتبعيه والتمسك الحمد لله على دين الاسلام وعلى هداية الرحمن والصلوة والسلام على رسولنا محمد الذى اوصانا بالايمان وعلى اله واصحابه ديه مرة بعد اخرى اوچ دفعه حمد وصلوة وتحيات ايفاسيله بو بحثى بز و قرائتى سز بوراده براغه رق مباحث سائره يه نقل خامه ومطالعه ايليه لم .

معلومدركه بورايه قدر جريان ايدن صور محرره دن الله عظيم الشان ورسول اكرمى اولان حضرت محمدى وشان ومزيت وعقل وروح محمديلرينى وسمايى واجرام فلكيه يى وعقول ومراتب بشريه يى وايمانك اعداد واقسامنى واعتقاد وعلمى ويقينى ومشاهدة الله انسان ايچون برامر محال اولميوب افناى ذات وقوعنده هدايت ومراد الهى ايله ميسر اوله بيله جكنى ودين اسلامك مرغوبيت ومقبوليتنى وقرأن كريم تغيير وتحريف قبول ايتميه جكنى افاده ايتدك انشاالله بوندن يعنى يوقروده جريان ايدن وعدمزى انجاز ضمننده اصحاب الكهف حضراتندن دخى بيان معلومات ايتدكدن صكره سائر فقرات ميانده مراتب خلقت ندن ونصل واقع اولوب سمادخى بعضيلرك ديدكلرى كبى دكل قرأن كريمك حكمى مو جبنجه مبنياتدن اولديغنى وشمديكى كورديكمز ابناى جنسمزدن اول يعنى ادم وابناسندن مقدم مخلوقات الهيه اولمق وآنلر دخى مكلف بولنمق اعتباريله نقدر مخلوقات كلوب

چدكلريني على وجه الاختصار عرض ايده‌جكز اصحاف الكف حضراتى نصل اولمش دينلره ديرزكه بونلر حقنده قصه‌هاى كونا كون صفحهٔ زمينى احاطه ايتمش وهركس دخى بر درلو سامع اولمش ايسه‌ده اصح اوزره منقول اولان اقوال نتيجه‌سى شوندن عبارتدركه عاجزلرينك مملكتم اولوب اعصار سالفه‌ده سوس ودها صكره افسوس وشمدى طرسوس اسميله مسما اولان مملكت مشار اليهم حضراتيله منسوب اولدقلرى دقيانوسك مقرى ايمش طرسوس اطنه ولايتى داخلنده برقضادر فقط اطنه‌ولايتنه وسعتجه مساوى دكل ايسه‌ده بكده چوق ارەلرمز وطرسوسده اولان روحانيت اطنه‌ده يوق‌زيرا طرسوسك اون دقيقه يوقروسندن نهر بردان معظماً جريان ايتمكده اولديغى كبى مذكور اون دقيقه‌لك محلده بندباشى دنيلور برموقع واركه اوراده صولره مقسم ويرلمش بناءً عليه نهرمذكوردرده مقسوم اوله‌رق بريسى شهرك وسطندن ديكرى صاغندن اوبريسى صولندن ودردنجيسى اواوچ ارماغه معادل اولوب شهرك صول جهتنده‌كى يكرمى بش اوتوز دقيقه‌لك مسافه‌لى محلندن جريان ايده‌يور.

طرسوسك درونى وايكى‌طرفى باغچه‌لرله مزين اولديغى كبى ذكر اولنان بند باشى جهتندن شمالى اولان محللرك برباشندن ديكر باشه قدر مملكت ارقه‌سى يوكسكلى الجاقلى طاغلر وتپه‌لر ايله محاطدر بناءً عليه طرسوسده انشراح وانبساط قلوب ايچون متعدد مسيره‌لر بولنور وهله ايشته اوشمال جهتنه كيديلور ايسه هواى نسيمى قوقلانور ودها كوزل برخاصه واركه ايام ربيعده عرض ايتديكم

باغچه‌لرده‌كى ترنج وپرتقال وطاتلى واكشى ليمونلر واشجار سائره متنوعه چيچك آچنجه وكللر عزار كلكونلرينى كوسترنجه ارتق وقت سحركبى اوقاتك الڭ‌منشرح ومبتهجنده طرسوسك درونى كوزل كوزل قوقولر احاطه‌ايدر ودروننده مدفون بولنان دانيال نبى‌على رسولنا وعليه‌السلام ايله حضرت لقمان وبلال‌الحبشى‌وسائر انبيا واصحاب‌واوليانك مقام مباركلرى اصحاب‌الكهف حضراتنك اوچ ساعت ارقه‌ده‌اعتلا ايتمش برجبل معظم ايله‌مشرف‌اولدقلرينى كورنجه نه كوزل بر مملكت ايمش ديه سنده بسند ايدرسك ايشته اوراسنك مقدما مسلمان وصالح برپادشاهى‌اولوب آنك‌وفاتندن صكره عجم ملوكندن دقيانوس اسمنده‌كى مذكور مالك عساكر كثيره‌سيله‌و مشار اليهم اصحاب الكهف حضراتيله بابلدن طرسوسه كلمشلردقيانوس وجودينك قوانه وامرينك‌عدم تأخرينه واقتدار ماليسنك چوقلغنه مغرور بر شئ اولديغندن نصلسه اولياء شيطان اوله‌رق اوتانمدن تكريلق دعواسنه قيام ايله چوق يرلرده ايقاع مظالم و تعديات ايدرك شرارهٔ نار ملعنتى طرسوسه دخى صاچمش و چوق دليلرى قاندرمش دعوا بويله جريان ايده‌يور و خلق دخى فرقه فرقه كندوسنه تابع اولمقده بولنه‌يور ايكن يمليخا مكسلينا مسلينا مرنوش دبرنوش شاذ نوش حضراتى ذاتاً مرقومه ذره قدر قلباً متمايل اولميوب كزلى كزلى توحيد حقده قائل و تسبيح رب متعالده مشتغل ايمشلر ديركن دقيانوس دها زياده سطوته مالك بر ملك ظهور و هجوم ايدنجه مرقوم دقيانوس شاشالامش و مشار اليهم حضراتى دخى بر برى بيننده (دقيانوس

دخی مخلوق اولمسه ایدی عدودن قورقمز واکا غالب کلور دیوب
قبول ایتمز ایدی افاق وانفسه نظر ایتدکجه صانع ومدبریمزك
وارلغنه بنده علم یقین وکامل حاصل اولهیور) دیه مکسلینا
طرفندن واقع اولان افادهیی تصدیق ایتدکلرینی دقیانوس مأمورین
خفایا معرفتیله ایشیدنجه مشار الیهم حضراتی اعدام امر ایتمش
فقط اولانده دقیانوسك وکلاسی یادقیانوس بونلر عاقل وصالحلردر
وسنك وکلا زادهلرکدر بونلری اعدام ایتمکه راضی دکلز بلکه
سکا عبادتی قبول ایدرلر کندولری بوکیجه امهال ایله دوشونسونلر
دیمکدن ناشی امهال اولنهرق کیجه مشار الیهم حضراتی خانهلرندن
برمقدار ییهجك واقچه الوب شهردن خارجه فرار ایدرلر ایکن
بر چوبان مشار الیهم حضراتنه مصادف اولوب رفاقت ایدر
واسباب فرارلرینی تفحص ایلر واللهدن بشقه عبادته لایق اولمدیغنی
تصدیق وعهدنده ثبات وعد ایله مشار الیهمی تأمین ایلر بونلری
کورنجه چوبانك کلبی دخی ارقهلرندن اویار مشار الیهم حضراتی
کلبی دفعه ورده قیام ایدرلر بناءً علیهذلك کلب لسانه کلهرك بندن
نه ایسترسکز بنده اللهك احبابنی سوهرم بونك ایچون سزکله
رفاقت ایده یورم بلکه اویودیغکز وقت دخی سزه بکجیلك ایلرم
دینجه انکدخی رفاقته قائل وراضی اولوب نهایت طرسوسه اوچ
ساعت مسافهسی اولان بنا خلوس طاغنك جنوب جهتندهکی
غاره کرمشلر و برمدت صکره علیالفور کتورمش اولدقلری
ییهجك عدم کفایتنه مبنی تفکر ایدرلر ایکن غارك قپوسی
اوکنده قورومش اولان براغاج قدرت بالغهٔ صمدانیه و همت

معظمهٔ سبحانیه دلالتیله یشللنوب میوه و یرمکه ومغارهده برده
ماء لذیذ طاملمغه باشلامش و برمدت دها امرار اولندقدن صکره
مشار الیهم حضراتی یاربنا بزه رحمت ومغفرت احسان ایله وبزی
بوراده دشمن شرندن ازاد ایدوب نیتمزده صادق ایلهدیهدعا ایدرك
اویومشلر دقیانوس بونلری اقربالرندن ایستمش انلرده نرهیه کتدکلرینی
بیلمدکلرینی افادهٔ ایلملری اوزرینه اراتدرمش طراتدرمش ذکر
اولنان غارده اولدقلرینی خبر المش خزینهداری مارنوس ایله برابر
وارکان وعسکرندن بعضیلرینی الهرق ذکر اولنان طاغه کیدوب
مشار الیهم حضراتی طیشاری چاغرماسنی مارنوسه امر ایتمش
اودخی باقمش بونلری آچلقدن اولمش ظن ایدرك دقیانوسه بونلر
آچلقدن اولمشلر دینجه دقیانوس دخی وارسونلر وفات ایلسونلر
مغارهنك قپوسنی محکم قپایوب احواللرینی باقردن برلوحهیه حك
وتسطیر ایله غارك قپوسنه تعلیق ایدیکز دیهرك بعدالامر شهره
عودت ایلمش ومشارالیهم حضراتی دخی اوحالده قالمشلر وقتا که
حضرت عیسی علی نبینا وعلیه السلام دنیایه نبوت ایله بعث
بیوریلوب وطرسوس اهالیسی دین عیسی ایله متدین اولوب
حضرت مشار الیه وقعهٔ معلومه وقوعیله سمایه عروج ایتدکدن
صکره اهالیٔ مرقومهنك برقسمی حشر اجسادی وبعض حشر
اجساد معالارواحی انکار و پادشاهلری عبد الرحمن مسلم وعادل
واعتقادی درست اولمغله خلقك اصلاح اعتقادلری ضمننده
برعلامت ظاهره وقدرت باهره اظهار وارائه بیورلمسنی جناب
حقدن تمنی واستدعا ایدنجه مشار الیهم حضراتی باذن الله اویقودن

قالقمش وقارنلرينك اجلنى جهتله يمليخا حضرتلرى جلب
مأكولات ضمننده طرسوسه كوندرلمشدر .

مشار اليه يمليخا حضرتلرى يانلرنده موجود اولان پاره‌يى
اتمكجى‌يه ويره‌رك اتمك المق ايستمش ايسه‌ده پاره دقيانوس سكه‌سى
التنده اولديغندن طولايى دفينه بولدى ديه اتمكجى طرفندن حكومته
ارائه اولنه‌رق ملك مشار اليه حضورينه چيقارلمش ملك يمليخا
حضرتلرى بو پاره‌يى نره‌دن الدك يوخسه دفينه‌مى بولدك ديه
سؤال يمليخا دخى يارب بونلر نصل ادملردر كندى ملكلرينك
پاره‌سنى المق ايستميه‌رك قيل وقال ايده‌يورلر .

بن پاره‌يى دونكى كون يانمه الدم بوكون اتمك المق ايسترم ويرمزلر
دونكى كون بكا هركس اعتبار ايده‌يور ايدى نفوذيمى طانيور
ايدى بوكون بنى طانيمزلر بوندر بن دفينه بولمدم بو اقچه مملكتك
اصل ملكى دقيانوسك پاره‌سيدر ديه افاده ايدنجه مشار اليه ملك
عبد الرحمن يكيت بو مملكتك اصل ملكى ايشته بنم دقيانوس
ديديكك كيم اوله‌يور وهمده دقيانوس كچه‌لى برقاچ يوز ييل اولدى
حتى بن آنك كبى كافر دخى دكلم دين عيسى ايله مؤمنم ديمسى
اوزرينه يمليخا حضرتلرى عيسى عليه السلامى سؤال ايدر ملك
دخى على وجه التفصيل بيان وعيسى على نبينا وعليه السلامك
سمايه عروجنى يعنى سمايه طرف رب مناندن شرفصادر اولان
حكم وارادت وقدرت ايله مرفوع ايدوكنى افاده ايدر وبوصورت
ايسه مشاراليه يمليخا حضرتلرينه بادئ حيرت اولور .

مع مافيه يمليخا حضرتلرى سوزينه ينه دوام ايدرك حتى بن

دقيانوسك مقربلرندن ادم فلان محلده خانه‌مز دخى وار ايدى دير
ملك دخى خانه‌سنى وكندوينى بيلوركمسنه وارايسه انلرى ارائه ايتمك
اوزره يانته آدملر ترفيق ايله مملكت درونه كوندرر يمليخا حضرتلرى
مملكتى طولاشور كندوسنى بيلور برآدم كوستره‌مز خانه‌سنى
ارر بوله‌مز ديركن جناب حق ومعين مطلق حضرتلرى برملك
انزاليله يمليخايى افهام ايدنجه مشاراليه خانه‌سنى بولور وقپويى
اورر خانه درونندن برپير كلور قپويى نيچون اورديغنى يمليخا
حضرتلرندن استفسار ايدر يمليخا دخى بوخانه بنم اولديغى
ايچون قپويى اوردم دير پيردخى سن نه سويله‌يورسك بن يوزاللى
ياشنده‌يم بواوده طوغمش بيومشم خانه بنم مالمدر ديمش ايسه‌ده
يمليخا حضرتلرى سكا برنشان كوستره‌يده بوخانه بنم مالم اولديغنه
مطمئن اول ديه‌رك خانه‌نك برجهتنده كندوسنك دفن ايتديكى
پاره‌يى خبر ويره‌رك محلنى دخى ارائه ايدر اوراسنى حفر ايدرلر
مدفونات ديديكى كبى چقار .

بناءً عليه پيرهم متعجب اولور وهمده سوزينه دوام ايله خانه‌نك
دقيانوس زماننده انشا اولنوب كندوسنه پدرى طرفندن واكا
دخى پدرى يمليخادن منتقل اولديغنى ويمليخا حضرتلرى دخى
دقياسك مابينجيسى وفقط دقيانوس كبى دكل مؤمن ايدوكنى
وبناءً عليه دقيانوسك دعوتندن قورتلمق ايچون ارقداشلريله برابر
فرار ايدرك طاغده ورغارده كزلنمش ودقيانوس دخى بونلرك
اوراده اولدقلرينى خبر الەرق كيدوب بركشف تعرضيدن صكره

كرك يمليخا وكرك رفقاسنى اولمش ظنيله غارك پنجره‌سنى محكم قپاندیررق عودت ایتدیکنى سويلر .

سوز بورايه كلنجه يمليخا حضرتلرى ايشته اوسويلديكك يمليخا بنم و بووقوعات دخى بزم وقوعاتمزدرو بوحالده سن بنم حفيدم سك ديه حفيدى ايله اوپوشوب سوشمشلر وخلق دخى قوت الهيه نك نه درجه حيرت بخش عقول اولديغنى ذكر ايله مشار اليه حضرتلرينى ملكه اعاده وماجرايى نقل وحكايه ايتمشلر .

اوراده يمليخا حضرتلرى دين عيسانك كندوسنه تلقين اولنمسنى ملكدن رجا ايدوب بعد التشرف بالايمان عودت قيدينه دوشمش وملك واركانى طرفندن مملكتمزده قال سزك ايله مشرف اوله لم ديه رجا ايتمشلر ايسه‌ده ارقداشلرندن طولايى غاره عودته مجبوريتنى درميان ايدرك تكرار غاره كتمش وملك واركانى دخى برابرنده بولنمشلر وغاره تقرب ايدنجه بوجمعيت دقيانوس مظالمى هنوز خطرلرنده اولان ارقداشلريمه باعث خوف وتلاش اولور آنك ايچون غاره بن يالكز كيره‌يم سزده طيشاروده طوريكز ديه يمليخا حضرتلرى سويلمسى اوزرينه ملك مشار اليه مشار اليهك اولوجهله وقوعبولان افاده‌سنى قبول ايله طيشاروده قالمشلر ويمليخا حضرتلرى غاره كرمش رفقاسنى يمكدن صكره بووقعه‌دن خبردار ايتمش انلردخى برازتفكر ودين عيسايى قبول ايدرك بالاتفاق حال سابقلرينه عودتى الله عظيم الشاندن استدعا ايتمشلر وجناب حافظ مطلق مشار اليهم حضراتنى كما فى السابق اويوتمش منتظرين و مترقبين طيشارو چيقان اولمديغنى كورنجه

استطلاع احوال ضمننده غاره تقرب ايله دخول قصد ايتمشلر ايسه‌ده مشار اليه يمليخا حضرتلرينك حفيدى قپودن باقمش بونلرك بيروح كبى اويقوده اولدقلرينى كورمش واو صره‌ده غارك قپوسى دخى قپانمش وكندولرده شهره عودت قيدينه دوشمشلر .

روايتده ابن اسحقه اسناد اولنان قوله كوره اشبو اصحاب الكهف حضراتنك او يقودن او يانذقلرى زمان طرسوس اهاليسنك برقسمى حشر اجسادى وديكرى حشر اجساد مع الارواحى انكار و اول عبد الرحمن اسمنده كى ملك مسلم و عادل دخى انلره مخالفت ايله برعلامت ظاهره و ساطتيله بو خلقك تصحيح اعتقادلرينى جناب حقدن و ذات جليل رب مطلقدن استدعا ايلر ايمش ارتق دعا قبول و بووجهله ظهورات اولنجه اعتقاد تصحيح ايتمش ومرور يدركه سيد البشر و فخر العوالم عليه افضل الصلوة والتحيات افندمز حضرتلرينه تبليغات قرآنيه ايله بو وقعه معلوم اولنجه مشار اليه افندمز بونلرك دين مبين محمديلرى ايله دخى تشرفلرينى ارزو وجناب حقدن تمنى ايلمش و اجازت سبحانيه وقوعنه بناءً رداى سعادتلرينه چهار يار كزين حضراتنى اقعاد وحضرت سليمانه مسخر اولان ريح وداعتيله غاره ارسال بيورمش وحضرات اصحاب الكهف دخى اول دين اشرف ايله‌ده مشرف اولمشلر وچهار يار كزين رضوان الله تعالى عليهم اجمعين حضراتى عودتله كيفيتى على وجه الوقوع عليه الصلوة والسلام افندمز حضرتلرينه عرض وحكايت ايتمشلر .

اصحابدن محمد ابن كعبدن دخى روايت اولنديغنه نظراً اشبو

اصحاب الكهف حضراتى يوم قيامته يقين وحضرت عيسانك روى ارضه عودت ونزولنى متعاقب بردخى بيدار اولوب بيغمبر مشار اليه حضرتلريله مأمور اولدقلرى موادى تسويه و بعده وفات ايده جكلر ايمش مشار اليهم اويقوده ايكن (وترالشمس اذا طلعت تزاور عن كهفهم ذات اليمين واذا غربت تقرضهم ذات الشمال) ايت كريمه سى حكمنجه كونش طلوعنده صاغ طرفلرينه ميل وغروبنده صول طرفلرينه كيدر (وتحسبهم ايقاظاً وهم رقود ونقلبهم ذات اليمين وذات الشمال) موجب عاليسنجه دخى مشار اليهم اويقوده ايكن من طرف الرحمن صاغه وصوله چوريلورلر وكندولر دخى اويانق ظن اولنور ايمش (وكلبهم باسط ذراعيه بالوصيد) و (لو اطلعت عليهم لوليت منهم فراراً ولملئت منهم رعباً) ايات كريمه لرى ايله ده حضرت محمد عليه اكمل الصلوة والتحية افندمزه جناب حق بيوره يوركه يا محمد اكر سن آنلره نظرله مطلع اوله ايدك خوفكدن كرو دونوب فرار ايدك وقلبك انلرك قورقوسيله طولار ايدى (وكذلك بعثناهم ليتسألوا بينهم قال قائل منهم كم لبثتم قالوا لبثنا يوماً اوبعض يوم) و بو آيت كريمه حكمنجه دخى بيوريله يوركه بز شان الوهيت وقدرت صاحبى آنلرك بيتلرينه قاچ كون اويقوده قالدقلرينى برى برندن سؤال ايتمك ايچون بربعثت خفيه ويردك آنك اوزرينه ايچلرندن بريسى سائرلرينه خطاباً قاچ كون اويودق ديه سؤال ايتدى انلر دخى بر كون ياخود بر كوندن بعض اوله رق اويودق ديديلر وصكره (قالوا ربكم اعلم بما لبثتم فابعثوا احدكم بورقكم هذه

الى المدينة فلينظر ايها ازكى طعاماً فليأتكم برزق منه) موجبنجه مشار اليهم حضراتى قاچ كون ونمقدار مدت اويقوده قالدقلر يمزى ربمز تعالى وتقدس حضرتلرى بيلور ديه رك يوقاروده تفصيلات مكمله ايله عرض ايتديكم وجه اوزره يمليخا حضرتلرينى طعام تداركى ايچون طرسوسه كوندرديلر ودخى مدت نوم (ولبثوا فى كهفهم ثلث ماة سنين وازدادوا تسعاً) نص جليلى اقتضاسنجه مشار اليهم حضراتنك اويقوده قالدقلرى مدت اوچيوز طقوز سنه دن عبارتدر .

صورت افاده مشار اليهمك عددينى تبيينه كلنجه (سيقولون ثلثة رابعهم كلبهم) آيت كريمه سى موجبنجه بعضيلر اصحاب الكهف اوچدر دردنجيسى كلبلريدر (ويقولون خمسة وسادسهم كلبهم رجماً بالغيب) آيت كريمه سى مدلولنجه بعضيلر دخى اصحاب الكهف بشدر التنجيسى كلبلريدر (ويقولون سبعة وثامنهم كلبهم) آيت كريمه سى موجبنجه بعضيلر دخى اصحاب الكهف يديدر سكزنجيسى كلبلريدر ديمشلر ايسه ده (قل ربى اعلم بعدتهم مايعلمهم الا قليل فلاتمار فيهم الا مراء ظاهراً ولاتستفت فيهم منهم احد) و (قل الله اعلم بما لبثوا له غيب السموات والارض ابصر به واسمع مالهم من دونه من ولى ولايشرك فى حكمه احدا واتل ما اوحى اليك من كتاب ربك لامبدل لكلماته ولن تجد من دونه ملتحدا) اوامر باهر المزاياسى حكمنجه جناب حق رسول اكرم ونبى محترمى اولان حضرت محمد عليه الصلوة والسلامه انلرك عددينى ربم جل شانه بيلور وناسدن از كمسه لر بيلورلر واصحاب الكهف

ماده‌سنده اهل كتاب ايله دقتلوجه مجادله ايتمه انجق ظاهرجه قرآن كريمده اولانى قرائت ايدوب انكله اكتفا ايله بيورلمشدر .
غاردن معلومات المق ايسترايسه‌كز شويله ديرمكه غار ذكر اولنان طرسوسك شمال شرقيسنده واقع و طرسوسدن على التخمين بيك زراع ارتفاعنده كائن اولان مذكور جبلك جنوب غربيسنده وشاهقك اوچيوز ارشون اشاغيسنده ويريوزندن اون بش ذراع زمينده واقعدر قپوسى شرقه متوجهدر قپونك اوكنده خلقى قيالر وار مذكور قيالر اوزرنده غايت قديم بر زيتون اغاجى وار قپو ايله قيا ميانده برارالق يولى واركه‌اويولك توجهى قبله‌يه‌در قپودن دخولمزده تحجر ايتمش برهيكل بولنور . فقط بوهيكل انسانه بكزه‌مز مبسوط الرزاعين برحيوان هيكلنه مشابهدر انى برقاچ بصماق ايله اشاغى اينديكمزده‌وسعتلى برميدان كوريرز ميدان همان مدور الشكل دنيله‌بيلور بو ميدانك شمال جهتنده‌دخى يردن‌ايكى ارشون قدر مرتفع بردلك كوريلوركه همان بر بيوجك ادم استيعاب ايدر وغايتى مشهوددر .
ميدانك اوكنده يعنى قبله‌يه متوجه جهتنده بر آدمى تماماً وقائماً قبول ايده‌جك بر قپو وار اوقپودن ايچرويه دخول ايدرز .
ارتق كتدكجه كيت ايچروسى غايت مظلم بر يول بولنور بر ساعت ايلرو وهمده الچاغنه كيدنجه اباغكه رطوبت طوقنور بونك منتهاسى معلوم دكل اوميدانك اوزرى خلقى قيالى ودرون ديوارى كل طوبراقندر .

ايشته خلاصة الخلاصه دقيانوس طرسوس ملكى وهمده بت برست اولديغى حالده اولوهيت دعواسنه صاپشمش واصحاب الكهف حضراتندن يمليخا مكسلينا مسلينا مرنوش دبرنوش حضرتلرى دخى رجال دولتى وكفشططيوس دخى عند الفرار يولده كندولره رفاقت ايدن چوبان وقطمير دخى ارقه‌لرندن اويان كلب ايمش وبونلر اوچيوز طقوز سنه اويقوده قالمشلر وصكره طرسوس اهاليسنك حشر وحشر مع الاجساد امر باهرينى منكرلر ايكن بونلره اى اوتانمزلر خالق كل شى اولان الله عظيم الشان آنك صحتدن سزه بر برهان قدرت كوسترمك ايچون ايشته اوقدر سنه‌در اويقوده بولنان اجسام لطيفه‌يى باقيكز نصل اوياندردى وحى اوله‌رق ايچلرندن بريسنى دخى يانكزه قدر نصل كوندردى ديك اوله‌رق بونلرى اويقودن قالديرمش وبوندن صكره دخى اهالى مرقومه‌نك اعتقادلرينى تصحيح ايله غارك بولنديغى جبلك برطرفنه مسجد بنا ايتديرمش اويله ايسه قيام ساعت ايچون كوكلرنده كفر طاشيانلره جواباً جمله‌مز برلشه‌رك وبرآغزدن (ان وعدالله حق وان الساعة لاريب فيها) آيتنى اوقويه‌رق تحقيقا الله عظيم الشانك وعدى حقدر وتحقيقا حشر مع الاجساد يعنى قيامت كوننده الله عظيم الشانك جملهٔ مخلوقاتى مجسداً ديرلدوب ميدان محشرى انلر ايله طولديره‌جق وبونده ريب وكمان اولنمز ديه سربست سربست سويليه‌لم .
معلومدركه بوقروده برلوح بحثى كچمش ايدى لوح مشايخ صوفيه قتنده درتدر وانلره سند (قال رسول الله عليه الصلوة والسلام

اول ماخلق الله النور) و) قال رسول الله اول ماخلق اللوح) و (قال رسول الله اول ماخلق الله القلم) و (قال رسول الله اول ماخلق الله العقل) احاديث سنيه‌سی اولوب بناءً عليه لوح عقل كل وحقيقت محمديه وقلم اعلادر وام الكتابدر ديرلر وبوصورته صحيحدر دنياه بيلور .

چونكه براهين ايله مثبتدركه جناب خالق متعال حضرتلرى هيچ برشيئ خلق ايتمزدن اول كندئ نورندن نور محمدى‌يى خلق ايتدى اندن ارواح انبيايى واندن دخى ارواح اوليايى واندن ارواح مؤمنينى واندن يرى و كوكى و جمله اشيا وارواحى خلق ايتدى وديكر جهته دونجه قال رسول الله عليه الصلوة والسلام اول ماخلق الله عقلى ونورى وروحى بيورمشدركه بوبويله اولنجه لوح وقلم اعلا بوكا متفرع اولور ومبتداى مخلوقات نور وروح وعقل محمديدر وايشته ارواح طيبه‌نك مجموعنى طوبلارز محمد اولور وآيرى آيرى نشر ايدنجه انبياى سائره واولياى موجوده وسالفه ومؤمنين لاحقه وسابقه وعرش وكرس ولوح وقلم اعلا اولور واول ماخلق الله درة البيضاء دخى بوندن آيرى وغيرى دكلدر سوز لوحه كلنجه لوحده هرشيئ ايچون بر موعد وار ومقدرات تا ازلدن آنده مقيددر ووقت حلول ايتمدكجه حكم ظهور ايتمز والله تعالى حضرتلرى ديلرسه مسطورات و موجودات ومقيداتى محو ونسخ وديلرسه اثبات ايلر وام الكتاب دخى عندالوهيتنده‌در نته‌كم سورهٔ رعدده بيورلمشدر (وما كان لرسول ان يأتى بأية الا باذن الله لكل اجل كتاب يمحوالله مايشاء و يثبت وعنده ام الكتاب)

ايات كريمه‌سى مفسرين نورالله قلوبهم حضراتى قوللرنجه (وما كان لرسول) اى ماصح لرسول ولم يكن فى وسعه (ان يأتى بأية) ايات اللهدن بر آيت كتورمك (الا باذن الله) قابل دكل و وسع واقتدارلرى داخلنده دكل الا الله عظيم الشان حضرتلرينك اذن واجازتلريله (لكل اجل كتاب) اوقاتدن هر وقت و ازماندن هرزمان ايچون كتاب واردر وحكم ظاهر اولمز الا اول اجل موعود و مكتوبك حلوليله ظاهر اولور (يمحوالله مايشاء) الله عظيم الشان كتاب اجلده مسطوره اولنلردن ديلديكنى محو ايدر (ويثبت) وديلديكنى اثبات ايلر (وعنده ام الكتاب) زيرا ام الكتاب نزد الوهيتنده‌در .

ايمدى بومفصلات وسائر اقاويله بناءً لوح عقل كلده منقش اولان اموره من بعد تغيرات وتبدلات عارض اولمز ثانياً لوح قدركه نفس ناطقهٔ كليه‌در لوح اولده مجمل اولان امور بولوحده مفصلدر وبوكا لوح محفوظ دخى ديرلر ثالثاً لوح نفوس جزؤيهٔ سماويه‌كه بونده منقش اولان امور دخى ثابته‌در رابعاً لوح هيوليدركه قابل صورتدر بولوحه بو عالم شهادتده لوح محو و اثبات دخى ديرلر وقالب بشريت اينهٔ قلب سعادت وشقاوتدر بشر اكر لوح محفوظده سعيد مقيد اولديسه قالب طريق سعادتدن بشقه‌يه متعازم ومتحارك اولمز واكر بشر لوح محفوظده شقاوت ايله تقيد قلندى ايسه ينه قالب طريق شقاوتدن ايريله‌مز ايشته بومحكياته (السعيد سعيد فى بطن امه والشقى شقى فى بطن امه) حديث شريفنه تماماً مطابقت

٤

ايدر وبالاتفاق حضرت عليدن مرويدركه كرم الله وجهه ورضى الله تعالى عنه بيوررلر (قال رسول الله عليه الصلوة والسلام مامنكم من احد الا وقد كتب مقعده من النار ومقعده من الجنة قالوا افلا نتكل على كتابك يارسول الله قال اعملوا فكل ميسر لما خلق له) يعنى هركس خيردن وشردن ازلده خلق اولنديغى عملى موفق ومسهلدركه اهل جنت ايسه سبب جنت اولان اعمال كندويه ميسر واسان اولور واهل جهنم اولديسه موصل دوزخ ونيران اولان اعمال كندويه مسهل وميسردر و بو حديثى مفسر اولەرق حضرت عليه اكمل الصلوة والتحية افندمز حضرتلرى طرفندن بيورلمشدركه (فاما من كان من اهل السعادة فسنيسر لعمل السعادة ومن كان من اهل الشقاوة فسنيسر لعمل الشقاوة ثم قرأ الاية فاما من اعطا والتقى و صدق بالحسنى و سنيسره لليسرى واما من بخل واستغنى وكذب بالحسنى وسنيسره للعسرى) اما بوصورت ايچون برامر اعتبار مقيد واركه اوده عاقبته عائددر زيرا چوق اولوركه اوائلده ميسر واواخرنده معسر اولور وانك ايچوندركه بو اعتبار (انما الاعمال بالخواتم) ايله مقيددر فقط شوراسنى دخى عرض ايدەيمكه بو جمعيت بشريه ايچنده نه چوق كمسنەلر واركه دنيايه قدم نهادهٔ شهود اولديغى كوندن بدأ ايله خاتمهٔ نفسه قدر سعيداً يشار و شوراسنى افاده ايليەيمكه بعض اهل تحقيق افراد بشريه يى اقسام متعدده يه تقسيم ايدرك قسمك بريسى سعيد يازلدى سعيد طوغدى سعيد يشادى سعيد اولدى قسمك ديكرى سعيد يازلدى سعيد طوغدى شقى يشادى شقى اولدى قسمك او برى سعيد

يازلدى شقى بيودى وطوغدى سعيد اولدى قسمك دها او بريسى شقى يازلدى شقى طوغدى شق بيودى شقى اولدى ديمشلردر لكن بو راده يوقروده كى لوح بحثنى مجملاً اوقويوب كچوبده ذاتاً تفصيلنه تفسيرينه مقتدر اولەميان قارئ بولنورده سؤال معترض ايله مادامكه سعيد اصلندن سعيد وشقى اصلندن شقى ايمش بو مرحلهٔ عالمده جريان ايدن ايام ايچنده ناس ايچون وسائط اهتدائيه البته مفقوددر ديه سويلنلر اولور ايسه خير اوراسيده او يله دكل شو يلەدركه حضرت رسول اكرم ونبى محترم عليه الصلوة والسلام افندمز حديث شريفنده (مامن مولود الا وقد يولد على فطرة الاسلام ثم ابواه يهودانه ويمجسانه وينصرانه) يعنى مولوددن هيچ بريسى طوغمدى الا فطرة اسلاميه اوزره طوغدى صكره بابالرى انلرى يهودى و مجوسى ونصارا قلديلر بيورمشدر و نظر صحيح وقلب سليم اربابنه خفى اولمديغى اوزره معلوم انامدركه جناب خالق متعال تنزهت ذاته عن الظلم والنكال حضرتلرى اكرچه جنت وجهنمى خلق وابداع ايتمش ايسەده مخلوقاتى ضلالت كفر ايچنده بولنديرمامق اوزره صورت وخلقتى فطرة اسلاميه اوزرينه مختص قلمش ويوقروده دخى سويلديكمز كبى ذات الوهيتى بيلمك وطانيمق ايچون ابناى بشره هيچ زورلق كوسترمامشدر اما نەچارەكه افراد خلايقدن بعضيلرى بابامزدن بويله كوردك ملتمز بزى طعن وتشنيع ايدرلر ديەرك بهانهٔ غير مشروعه ايله حقى بيلمامك وطانيمامق ايسترلر ايسه بوده خلقت ايجابندنمى ديرز البته ديەميز زيرا بابالر يوكسك يره چقسەلرده اولادلرينى اورايه

چاغره‌رق ایشته اوغلم بن بورادن کندیمی زیر زمینه اته‌جغم سن دخی بکا تبعیت ایله دوشه‌جکم یره آتل بن نصل اولور یعنی تسلیم روح ایدر ایسهم سندخی ایله دیسه بو یله بر بابایه اطاعت جائزمی شبهه اولنمزکه جائز دکل وسورهٔ بقره‌ده مسطور (ان الذین کفروا سواء علیهم ءانذرتهم ام لم تنذرهم لایؤمنون ختم الله علی قلوبهم وعلی سمعهم وعلی ابصارهم غشاوة) ایات کریمه‌سی موجبنجه جناب حقك علم ازلیسی بوارباب شقاوتك شقاوت مستمره اصحابی اوله‌جقلرینی و انلرك استماع حقیقتدن قولاقلری و اطمئناندن قلبلری مختوم اولدیغنی وکوزلری دخی غشاوه ایله پرده‌لی بولندیغنی علی وجه التحقیق رسول اکرمنه خبر و یردیکی دخی بو راده بر مثال مطلق ومحققدر دیرز ونته‌کم شیطانك دخی امر الهی یه مغایرت وکبر وعناده متابعتله ادم علیه السلامه سجده‌دن ابا ایده‌جکنی بلدیکی حالده ینه شیطانه سجده امرینی و یردیکی کبی بواهل شقاوتی دخی فطرة اسلامیه اوزره خلق ایتمشدر فقط اول بیچاره‌لر دنیایه کلنجه بوصورتدن مدرك اولمیه‌رق آنفاً بیان ایتدیکمز کبی (نحن وجدنا اباءنا) ایله متکلم اولوب یوم ندامته قدر اویله کیدرلر وینه برقسم آدملر اللهه ویوم اخرته ایمان ایلدك دیه‌رك استعیذ بالله کویا اللهه خدیعه ایدرلر حالبوکه انلر دخی مؤمن دکللردر وخداع مؤتلفه‌لری اللهه دکل کندی نفسلرینه عائد و راجعدر و قلبلرنده مرض شیطانیه واردرکه انلر دخی بو حالده دوام ایتدکجه جناب حق مرضلرینی تزیید وغراب الیمنه مظهر قیلر ایشته آنلر مکذبدر وحتی اعمال فسادیه ایله

ساعی اولورلرده ینه ندر بوفساد دیه سؤال ایدنلره بز ارباب صلاحدنز دیه‌رك اوتانمدن سوز سویلرلر بونلرك احوالنی دخی سورهٔ مذکوره‌ده مقید اولان (ومن الناس من یقول آمنا بالله وباليوم الاخر وماهم بمؤمنین یخادعون الله والذین آمنوا ومایخدعون الا انفسهم ومایشعرون فی قلوبهم مرض فزادهم الله مرضاً ولهم عذاب الیم بما كانوا یکذبون انما نحن مصلحون الا انهم هم المفسدون ولا کن لایشعرون) ایات کریمه‌سی تماماً تبیین وتوضیح ایدر وبناءً علیه ایشته انلره دخی بواحکام اعتباریله باقمق واوزمره‌یه داخل اولمقدن وبالوجوه انلرك افعالنی سوو بده عباداتی خلق نی کورسون ومصلی ظن ایلسون دیه ریب وریا ایله ایفا ایتمکدن وهله وحدانیت الهیه‌یی اقرارده قلبده اثر انکار ویاخود عجبا کبی ظنون طاشیمقدن قطعیا اجتناب لازمدر شمدی شوتفصیلدن براز فارغ اوله‌رق دیرمکه بمنه الکریم بزیعنی مسلمانلرز اوشقی اوله‌رق لوح محفوظده مقید اولنلردن دکلز الحمد لله والشکر علی هدایة الرحمن وعلی توفیق الایمان سعیدلرز وباقیکز قرآن کریمده اسملری مذکور اولان انبیای عظام علیهم السلام حضراتی سورهٔ بقره‌نك اواخرنده مندرج اولان (امن الرسول بما انزل الیه من ربه والمؤمنون کل آمن بالله وملائکته وکتبه ورسله لانفرق بین احد من رسله) حکم عالیسنجه بلا تفریق ولاتغییر سلفدن خلفه تصدیق ایده‌یورز .

ایشکده‌می یوق بو دنیاده ایللرکبی برطاقم اموال خبیثه مالکیت اعتباریله کردان قره‌قره سفاهتله حکم سوره‌مدیکمزه تأسف

ایتمیه‌رك فى اخر الامر سعادت ایله صالنه صالنه مغبوطی اوله اوله اللهك جنتنه جمالنه مظهر اولورزیا امان ایمانمزه کمالیله رعایت ایدرك وطریق حقدن اوزکه‌یی ارزو ایلمیه‌رك شویله یوزلر یمزی طهارت صویی ایله پارلادوب دیللر یمزی دخی ازکار واوراد سبحانیه ایله مظهر عزوبت ایلیه‌لم ایشته براغوردن نماز قله‌لم اورج طوته‌لم نفسله مجاهده ایده ایده حقه دها زیاده یقینلاشه‌رك ترفیع مراتب ایلیه‌لم الله ایچون دوشونکز سزده بولورسکز قرأن کریم کبی برکتابت وارمی ودین محمدی کبی بر دین دها بولنورمی الحمدلله الحمدلله اودین نصل موضح واغیاری اسکاته نقدر براهین قاطعه ومقنعه‌یی جامع ایشته سائر ادیان اصحابی دخی ایسترلر ایسه محاکمه ایلسونلرده درجهٔ حقیقتی بولسونلر نه بز دینمزك قدر وقیمتی بیلورز ونصیحته دخی محتاج دکلز فقط کندیمی طوته‌مدمده سویله‌یورم چونکه کتب دینیه اوقوندقجه انسانه بر بشقه لذت ویره‌یور انسانی وحقیقی مسرته مستغرق ایده‌یور بنده اولذت واومسرتی قلم طوتان پرمقلرمده طاتسون دیه بوقدرجق اولسون یازی ویردم ان شاالله اره‌یه سوز قارشدردیغمدن طولایی خطا ایتمدم دوروشه‌لم ینه بحثه مفصلات مبسوطه‌دن صکره بوراسیده بویله‌درکه معاز ابن جبل حضرتلری برکون برکمسنه‌نك حضور حضرت رسول اکرم ونبی محترمه کلوب یا رسول‌الله دوه‌مك زانوسنی باغله‌یوب حفظنده احتیاط قله‌یمی یوخسه مطلق‌العنان قویوروب خدای متعال حضرتلرینه توکل ایلیه‌یمی دیه سویلمسی اوزرینه مشارالیه حضرتلرینك دخی

(اعقل بعیرك ثم توکل على الله) یعنی دوه‌یك باغله اندن صکره جناب حافظ اولان الله عظیم الشانه توکل ایله یعنی جهد واهتمام ایله توکلی جمع ایله ومجرد توکل قلوب جهدی وجهد واهتمام ایدوب توکلی ترك ایلمه بیوردقلرینی روایت بیورمشلر واحمد وابو داود ابو هریره‌دن وابن ماجه ابن عمردن شو حدیث شریفی روایت ایدرلرده دیرلرکه (قال علیه السلام دع الحذر فان الحذر لایغنی عن القدر (المقدر کائن وجف القلم بما هو کائن) دیمشلر (وانا کل شیٔ خلقناه بقدر) (وکل شیٔ فعلوه فى الزبر) شو ایات قرأنیه ومفردات احادیث وبونلره بکزر دها چوق ایات وبینات وروایات ومقیدات اعتبارلرنجه مقدرات سبحانیه نافذ وعبدك افعالی دخی اسباب ظاهره‌در وتوکل وتقیددن هر بری ایری ایری ارادهٔ سبحانیه‌درانك ایچون مقدرات سبحانیه نه‌ایسه‌انی کورمکلك وبولمقلق مقرردر بناءً علیه بنم فعلم لوازم اموردن دکل دینلر ومقدراتی انکار ایدوبده هم توکلی ترك ایلیانلر مبدع کائنات اولان رب العزتك حکمه معارضه وانکله مقابله ایدرك زخم قهره مستحق اولورلر وبویله اولنجه دیمك اولورکه عبدك بو دنیاده ایشلیه‌جکی ایشلر وقطع ایده‌جکی مراتب هب مقدر هب لوح محفوظده مقیددر والله عظیم الشانده ارادهٔ کلیه وعبدده ارادهٔ جزؤیه وار وحادثات (ذلك تقدیر العزیز العلیم) ده داخل وافعال ظاهره عبد وساطتیله حادثدر ودیکر جهته دونجه ابنای ادم (کنت کنزاً مخفیاً فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق) حدیث قدسیٔ الهی موجبنجه الله عظیم الشان کندولری طرفندن بیلنمك مراد

ایدیله‌رك مخلوقاتی خلق ایتمشدرکه شو حدیث قدسی (یا ابن ادم خلقتك لاجلی وخلقت الاشیاء لاجلك) موجبنجه بشر الاجل الله واشیاء لاجل الانسان مخلوقدر وبناءً علیه (الست بربکم) خطاب قدر تمأبی شرفصدور وسنوح بیورلدیغی وقت مراتب بشریه دخی تعیین وتوضیح بیورلدیغی عباس ابن عطانك (ادنی مراتب المرسلین اعلی مراتب النبیین وادنی مراتب النبیین اعلی مراتب الصدیقین وادنی مراتب الصدیقین اعلی مراتب المؤمنین وقس علی هذا سائر الانسان) یعنی مراتب مرسلینك ادناسی مراتب نبیینك اعلاسی ومراتب نبیینك ادناسی مراتب صدیقنك اعلاسی ومراتب صدیقنك ادناسی مراتب مؤمیننك اعلاسی قولنجه مؤمنین ایله کافرین وموافقین ایله منافقین وصادقین ایله کاذبین بینلرنده دخی مرتبه‌جه فرق عظیم واردر ومایستوی الاعمی والبصیر ولا الظلمات ولا النور ولا الظل ولا الحرور ومایستوی الاحیاء ولا الاموات ومایستوی البحران هذا عذب فراة وهذا ملح اجاج وهل یستوی الذین یعلمون والذین لایعلمون وافمن یمشی علی وجه اهدی ام من یمشی سویاً علی صراط مستقیم وام نجعل الذین امنوا وعمل الصالحات کالمفسدین فی الارض ام نجعل المتقین کالفجار ایات صادق البینات سبحانیه اقتضاسنجه کورلر یعنی سامعهٔ ظاهریه‌سی قپالی اولوبده شونی بونی و سامعهٔ باطنیه‌سی قپالی اولوبده موعظهٔ دینیه‌یی استماع شانندن اولمیانلر ایله اولنلر وینه بو صورتله کوزسز اولنلر ایله اولمیانلر واهل ذکر اولمیانلر ایله اهل ذکر اولنلر وینه بو نوعین اوزرینه مبنی اوله‌رق

نور ایله ظلمات وظل ایله حرور ودریلر ایله اولولر وبو ایکی فرق اوزرینه اولمق اوزره بحر عذب ایله بحر اجاج ودیکر قسم اولمق اعتباریله عالم ایله جاهل وینه دیکر قسم اولمق اوزره مهتدی ایله مضل وصالح ایله فاسد میاننده درجات مستوی اولمیوب بونلرك مستحسنلری مرتبهٔ علیایه مظهر وفاحشلری دخی درجهٔ ادانیده مستقرلردر وایشته انسان اولیوم محمودده کمیت استعدادلرینه کوره مرتبه بولمشلردر وبو قسمت بلا استحقاق دکلدر وبو داردنیا دار الامتحان دخی اعتبار اولنه‌بیلورکه بوراده وقوعات ظاهریه واشیای مبدعه برقات‌دها بالعین والمنظر مشاهده اولنه وکتب منزل واهل ذکر یعنی اهل توحید کوریله کوریله ادراك حقیقت واردر اکدن صکره اهتدا وبعد الاهتدا ثواب اخرتی استدعا وبعد الاستدعا مظهریت مستحیل دکلدر .

بوراسنی ایوجه بیلملی که جناب خالق متعال (تبارك الذی بیده الملك وهو علی کل شیء قدیر) حضرتلری بو عالم اجسادی مرحلهٔ بهایم اعتباریله دکل مزرعهٔ اخرت اولمق اوزره خلق وایجاد بیوردی ویوقروده بعبارات اتهما بیان ایدیلان حدیث شریفك بیلدیردیکی اوزره مولوددن هیچ برینی کفرله دکل اسلام ایله مفطور قلدی .

انسانك کوزی کوردکل آباباسنك اناسنك اهل ضلالت ایسه مذهب مضلنه زاهب اوله‌جغنه یعنی آچق سویلیه‌یم باقدیکی باباسی اناسی کافر انلر طریقنه زاهب اوله‌جغنه رشدی تبین ایدنجه طوغری یولی بولسون اکا کیتسون زیرا (قد تبین الرشد من الغی فمن یفکر

بالطاغوت) يعنی تحقيقا رشدتبين ومتميز اولدی ضلالت وغواتيدن وايمان كفردن وحق باطلدن دلائل واضحه وبراهين قاطعه ايله تفريق واستفهام اولندی اندن صكره هر كمسنه كافر اوله طاغوته يعنی شيطانه وياضامه وياخود نفسنه تابع اوله اول كمسنه وصلت حقيقتدن محروم اولور لفظ طاغوت مصدردر ملكوت كبی جمع ومفرده اطلاق اولنور (ويؤمن بالله) وشول كمسه كه موحد ومؤمن اولدی (فقد استمسك) امدی تحقيقا اول كمسنه تشبث واستمساك ايتدی (بالعروة الوثقی) حبل وثيقه وسبب متينه (لا انفصام لها) اويله عروة وثقا كه اكا انفصام يوقدر (والله سميع عليم) الله تعالی حضرتلری هر كسك اقوالنی سميع وهر كسك احوالنی عليمدر .

اوينه واقف اوله‌رق هيچ اولمز ايسه ايشته ياری يول اولان بودنياده اولسونلر وعنادی براغوبده توحيد ذاته مطمئن اولسون وحكم قرآنی قانون مستطاع بيله‌رك حضرت محمدك حق پيغمبر اولديغی قرآنك اراده وتبليغاتی شهادت قلبيه ايله طانيسون باقكز سورهٔ اعرافده حضرت حق (ولقد ذرأنا) تحقيقا بز خلق ايلدك (لجهنم) جهنم ايچون (كثيراً من الجن والانس) جن وانسدن چوق كمسنه‌لری حكم ازلی بونلرك شقاوتنده مقدر اولمشدر (لهم قلوب لا يفقهون بها) بونلرك قلبلری واردر لكن توحيد ومعرفتی ادراك ايتمز (ولهم اعين لا يبصرون بها) وبونلرك كوزلری واردر لكن آثار صنع حق وقدرت وقوت وجود مطلق انكله كورمزلر (اولئك) بوكروه (كالانعام) بهايم ودواب

كيدرلر (بل هم اضل) بلكه بوكروه ضلالت انجام بهايم وانعامدن اضلدر (اولئك هم الغافلون) بوجماعت بر ضلالت غافللردر بيوريوركه بوندن تنبه اقتضا ايدر وبرشیء دها واركه الله رحيمدر اگرچه بنم عبادت وطاعتم يوق ايسه‌ده سيأتمی حسنات ايلر وخطالريمی مغفرتله يارلغار ديوبده كچه‌نك درت اوجنی صويه براغوب شهوات شيطانيه‌يه انهماك ايله (ومايعدهم الشيطان الا غرورا) زمره‌سنه داخل اولماملیدر واقعده الله عظيم الشان مغفرت تاكرسی براولو سلطاندر يد قدرتيله قولك ذنبنی معفو ومستور قيلار فقط اويله دوپه دوز كدشله دكل زيرا عدالت اجراسيله عبدك مظهر مجازات اولمسی وبرحبهٔ خردل قدر سيأتدن دخی مسئول اولمسی نصوص قرآنيه ايله ثابتدر وذكر اولنان آيت حكمنجه اوكبی اشخاص شيطان ونفس برعصيان اغفالاتيله بلا عمل تسويف وتسويل اولنور وايشته شيطان انسانی اللهك رحمتنه مغرور ايلر وآنك ايچوندركه يوقروده تعداد ايديلان مراتب يعنی نامرتبهٔ صديقی احراز ايچون انسان اولا مؤمن اولوب صكره زاهد صكره صديق اولمق لازمدر وتكاليف شرعيه بهايم ايچون دكل ايشته مؤمنين ومؤمنات ايچوندر ومعلومدركه بهايم تكاليف شرعيه‌دن وارسته‌درلر واهل كفر وضلالت دخی احكام شرعيه‌يه مطيع اولمز زيرا اولا وحدانيت الهيه‌يی قبول ايتمامشلردركه مرتبهٔ ثانيه‌ده شريعت غراپی وآنك ايجاباتندن اولان اعمال حسنه‌يی قبول ايلسونلر بيلورسكز آ الله عظيم الشانی قطعاً انكار ايدنلره كافر والله ايكيدر دينلره مشرك والله عظيم الشانه خلاف

الوهيت احوال وحفت اسنادایدنلره اهل فساددیرلر (ان الله بری من المشرکین ورسوله) حکمنجه جناب خالق متعال ورسول اکرمی مشرکلردن بریدر (الا انهم هم المفسدون ولکن لا یشعرون) مقتضاسنجه اهل فساد ارباب شعور وهدایتدن دکللردرو (ملعنة الله علی الکافرین) ایجابنجه اهل کفر وضلالت دخی شیطان کبی مستحق لعنت اولمشلردر وبونلرك مجموعی (اولئك الذین اشتروا الضلالة بالهدی فما ربحت تجارتهم وما کانوا مهتدین) ایت کریمه‌سی موجبنجه اهتدا ایتمیجی وضلالتلری سبیله نفع هدایت کورمیجیلردر .

فقط الله عظیم الشان بونلری تا یوم ندامته قدر ینه رسل کرام وانبیای عظامی وساطتلریله تبلیغات وتأدیباتدن واهل ایمان شهادتلریله ابراز سبل رشاددن خالی براقمز وکندولره یاربی سن بزه طریق هدایتی کوسترمدککی مهتدی اوله ایدك دیمه‌لرینه بروسیلهٔ مقبوله یاری قلمز وعلی الاطلاق ابنای بشره قرآن کریمنده (یا ایها الناس اعبدو ربکم الذی خلقکم والذین من قبلکم لعلکم تتقون) ایت کریمه‌سیله ای انسانلر سزی وحصول اتفاقکز ایچون اقدام سالفه‌یی خلق ایدن وربوبیت شانندن اولان بن الله عظیم الشانه عبادت ایدیکزدیه امرویرمشدر و (الذی جعل لکم الارض فراشا والسماء بناءً وانزل من السماء ماءً فاخرج به من الثمرات رزقاً لکم فلا تجعلوا لله اندادا وانتم تعلمون وان کنتم فی ریب مما نزلنا علی عبدنا فأتوا بسورة من مثله وادعو شهداءکم من دون الله ان کنتم صادقین) و الوهیت شانندن اولان

وسزه عبادت امرینی ویرن خالق لیس سواه سزك ایچون ارضی مفروش وسمایی مبنی قلدی وسمایه قوهٔ نازله وارضه قوهٔ نابته احسان ایتدی .

ایشته کوریور وبلیورسکزکه نفقهٔ یومیه وارزاق مقدره‌کز سمادن نازل اولان صوبك ویردموجود اولان قوهٔ نابته‌نك امتزاجیله حاصل اوله‌یور بونلر دخی اللهه انداد ایتمامکز ایچوندر اکر بوصورته عائد اولمق اوزره کوکلکزده ریب وکمان وار ایسه یعنی بوقوای معدوده‌نك خالقی الله اولدیغنه شبهه ایدر ایسه‌کز بوندن برمثل دخی سز خلق ایدیکز ووحدانیته مقر ومعترف اولنلری دون اللهه دعوت ایدیکز اکر صادق اولور ایسه‌کز بیوردی که اجرام سماویه وطبقات وافشارا رضیه‌یه بشقه خالق ارامق ویاخود بونلر طبیعیدر ابدیدر وازلیدر دیمك قابل اولمز اما طبیعیون وار ایمش وارسون اولسون شوالده وموجودك بر خالقه احتیاجی میدانده ایکن بن انلرك شویله‌نی بویله‌سنی دیکلرمی‌یم یاالبته دیکله‌مم چونکه الحمد لله بزکه مسلمانز حقیقتده مؤمنز ومادامکه اللهی بیلورز قید قرآنیه خلافنده سوز دیکله‌میز ومادامکه قید قرآنیه خلافنده سوز دیکله‌میز ارتق طبیعیون بزه قارشو نه‌دیمك اولور ومادام انلر بزجه یعنی انلرك قوللری بزجه نظر اعتبارده دکلدر سوزلرینی دیکله‌میز وانلره سز کندی علمکزله عامل اولوکز لکن یکیت ایسه‌کز سوزیکزی اثبات ایچون یوقروده‌کی قرآن کریم حکمنه توفیقاً بر برهان کوستریکز دیرز .

افندم بزده دنیانك بعض طرفلرینی کوردك وکورمدیکمز یرلرك

ادملرینی کوره‌رك کورمش کبی اولدق سمایی یر یوزنده بولنان وقوهٔ عقلیه‌سی طوتاملکه بزم کبی دکلده دها یوکسك وفقط بزم کبی یر ایچره بر آدم نه‌درلو اولورایسه اولسون سمانك ایچروسنی طیشاروسنی کشف ایده‌بیلورمی اولسه اولسه سمانك اوزریمزده‌کی طبقه‌سنی الات وادوات دلالتیله کوزدن دها زیاده کوره‌بیلسون اوقدر سویلمك طورر ایکن ایشك ایلروسنه وهمده بدایع فروشلغه قالقشمالمی یا بکا قالور ایسه بوکبی علومه بوکبی اقدامه جان حقیله ایناندم و اودلالت ایله طوغری یولدن صاپدم چونکه بونلر ایله اعتقادی بوزمق خسران اخرتی استلزام ایلر وانسان اوملکدن چقار اشب مخلوقدر مخلوقده‌کی قوت خلقتیله متناسب اولور تأثیرات غیر مراد بها اندن انتظار اولنه‌مز.

زیرا معلومدرکه انسانی جناب حق خلق وابداع بیورنجه ذات الوهیتی بیلمك وتکوین اشیاده‌کی صنعت ربانیه‌سنی عالم اولمق ایچون ای قوللرم سزی بن یوقدن وار ایتدم ارتق ذمام اختیاریکز قطعیاً الیکزده‌در بیورك دنیایی طولاشکز هر بریکز کندی استطلاعات فکریه‌کزه تابعیت اعتباریله برر درلو صورت بیان ایدیکز دیه امر ایتمدی.

انجق انسان بحق عالم اولمق ایچون کتابلر کوندردی واوکتابلرك مندرجاتی تبلیغ ضمننده پیغمبرلر ارسال ایتدی ودها قولای وصول مقصدیله رسل کرامی تبلیغاته مأمور ایتدیکی قومك لسانی اوزره ناطق قلدی وبناءً علی ذلك کتب منزله‌ده بن شان ربوبیتی حائز اولان الله صانع بی امتنانه نطق طبیعت ذاتیه‌سندن

بولنان وبشر اطلاق اولنان اشخاص بدایتی طیندن وبالاخره من وترابدن ایجاد وخلق ایتدم وحیوانات سائره‌نك بعضلرینی ریاضدن و بعضیلرینی صودن وبعضلرینی بمنه‌الکریم بومجله‌نك فقرات آتیه‌سنده عرض وارائه ایده‌جکمز وجهله سائر شیدن ایجاد واختراع ایتدم بیوردی اویله اولنجه انسانیة ترتب ایدن وظیفه حکمنجه انسان کندوسنی الله خلق ایتدیکنی مقر اولدیغی حالده ارضك سمانك کیفیت وکمیتنه عائد علم صریح وصمیمی دخی قرأن عظیم الشاندن اره‌ملی بوللی اوقوملی ایناململی شونك بونك سوزینه ایناماملی چونکه کتب منزله خلافنده لاقردی‌یی اعتیاد ایله کندولرینه مزیت و یرمك داعیه‌سنده بولنه‌جق اشخاص عاقبت امرده سویلدکلری لقردیدن محجوب اولوب یوم ندامتده الله جلیل الشانه ای بزم پروردکارمز تحقیقا سن جمیع اشیایه قادرسك مغفرت اوزار واتمام انوار قبضهٔ اقتدارکده‌در وهر فعلی عالمسك بزدنیاده بولندیغمز زمان برطاقم موارق الفاظ ایله اوامر الهیه‌ك خلافنده بولندق وتسویلات نفسانیه‌مزی دائرهٔ اعتبارده کوره‌رك واکا تابع اوله‌رق مصنوعات سبحانیه‌کی حکمه ارادهٔ باهرهٔ ربانیه‌ك مغایرنده تلقی ایتدك بزه مغفرت ایدوب خطالریمزی عفو ایله دیه‌جکلر ولکن انبیاء عظام ورسول کرام حضراتی (یوم لایخزی الله النبی) یوم قیامتده الله تعالی حضرتلری پیغمبرنی خجل ورسوای قیلمز (والذین آمنوا معه) معطوفدر نبی اوزره دخی انلریده خجل ایتمزکه ایمان کوردیلر (نورهم یسعی بین ایدیهم وبایمانهم) یعنی بومؤمنلرك نوری اوکلرنده وصاغ یانلرنده

صراط اوزره سعى ايليه آيات كريمه‌سيله ممدوحدر وايمان ايدنلر دخى بو صورتله مبشردر او يله اولنجه ظهور معاده ندامت ايده‌جك برطاقم اشخاصك سوزينه ايناممقدن البته انبياى عظامه مؤمن اولمغى دهـا اقوى واولى اولمغين عاجزيكز دخى راست ودرست اولمق ونور هدايتله حقه مستقيم وسالم كيده بيلمك اوزره استعداد جبليسنى موعظهٔ خطابه لايق كورن اخوانه (انا زينا السماء الدنيا بزينـة الكواكب) و (اية لهم الليل نسلخ منه النهار فاذاهم مظالمون) و (والشمس تجرى لمسـتقرلها ذلك تقدير العزيز العليم والقمر قدرناه منـازل حتى عادك العرجون القديم لاالشمس ينبغى لها ان تدرك القمر والليل سابق النهار وكل فى فلك يسبحون) و (يولج الليل فى النهار و يولج النهار فى الليل وسـخر الشمس و القمر كل يجرى لاجل مسـمى) و (ان الله يعلم مايدعون من دونه من شئ وهو العزيز الحكيم وتلك الأمثال نضربها للناس وما يعقلها الا العـالمون خلق الله السموات والارض بالحق ان فى ذلك لاٰية للمؤمنين) و (خلق السموات والارض وما بينهما فى ستة ايام ثم استـوى على العرش) و (لقد خلقنا فوقكم سـبع طرائق وما كنا عن الخلق غافلين) اياتى بوراده كوستره‌رك ودها بونلردن بشقه نيجه آيات كريمه‌لر دلالت ايتديكنى عرض وافاده ايليه‌رك ديرمكه سما و ارضى بيلمك ايستيانلر سمانك بر وجود اولمديغنى سويلميوب فكرينى اقوال صحيحى قائل اوله‌رق جناب حق هرشيئه برظاهر برباطن خلق ايتديكى كبى ينه هرشـيئى زوجين اثنين اوله‌رق ايجـاد واختراع بيوردى وسمايى مبنيات

بيمينه وجود محض ايجاد ايلدى يعنى سما وار ومحض وجوددر ويدى طبقه‌يه منقسمدر وزينت كواكب ايله‌مزيندر وكيجـه براتيدر ونهار اندن منسلخ وليل مظلم نهار منوردر وشمس ايچون كندى دائره‌سنده استقرار صورتيله جريان ايتمك واردر واوده تقدير العزيز العليمدر وقمر منازله مقدر بيورلمشدر وقمر آيرى شمس آيرى ونجوم آيرى وبونلرك مجموعى مخلوقات ومصنوعات سبحانيـه‌دندر وهر برينه وظيفه تقـدير اولنمشدر و جمله‌سى بالاتفاق مؤمنلر ايچون آيت و برهان قدرت وعظمتدر كوك بزم اوزريمزده بر التمزده‌در وجناب صانع بى امتنان بونلرك جمله‌ســنى التى كونده يوقدن وار ايتـدى والله عظيم بونلرى بو صورتله خلق و ايجاد ايله قدرت بالغهٔ سبحانيه‌سنى ارائه ايتـديكى حالده ينه انساندن جمله‌سى دكل الا عالملر تعقل ايده‌يور وعالملرك غيرى هر برى برصورت توجيه ايله شاشـوب اورته‌ده قاليورلر امان اللهم سن بنى قرأن كريمك مندرجاتى عالم و ايجاباتيله عامل ايله ايشته كوريورمكه سن شان الوهيت صـاحبى شمسى (لاالشمس ينبغى لها ان تدرك القمر) وليلى (ولاالليل سابق النهار) الفاظيله قائم قلوب بونلرك هر ايكيسـنى دخى (وكل فى فلك يسبحون) جمله‌سيله تعريف وتوصيف بيوردك وكمال قدرت وجلالتكله (ان الله يعلم ماتدعون من دونه من شئ وهو العزيز الحـكيم) يعنى عزيز و حـكيم اولان بن الله عظيم تحقيقا اخـلافه ادعا اولنانى بيلورم وعلم مطلقم ذاتمدن آيرى وغيرى دكلدر بيوردكه ايشته

بن سنك دونكده اولان اشيادن هر نه ايستيه‌جك اولسه‌م خاطئيم انك ايچون مبينات قرآنيه‌كه هرحال و قالده تابع ومؤمنم افراد مخلوقاتك خلاف قرآن سويلدكلرى سوزلره قائل دكلم ديه‌لى وعقايده دائر اولان ومصنوعات سبحانيه‌يه وقوف لازمكلان هر مسائلده كتب مدونهٔ شرعيه‌يه مراجعت لزوم صريح وصحيحنى بيلملى و شريعت غراى احمديه‌يه مغاير اوله‌رق سوز سويله‌يان آدملره افندم سز اويله كشفيات بيانه صو اشمزدن مقدم وجوديكزك متمماتندن روح ندر وعقل نه كيفيتدر سويله‌يكزده بو سوز موافق حقيقت اوله‌بيلديكنى درايتى كفايتى اولنلره تصديق ايتديريكزده اندن سمانك عدمنه عائد مقالات كشفيه‌كز موجب استماع اولسون ديه‌لى وفقط بو محكيات اوزرينه علم طبقات الارض و اكا مثال اولان فنونى اوقومامالى ديوزم ظن ايتمامالى انجق انلرى اوقويوب بله‌مليده اعتقادات قلبيه ايله قائل اولمامالى چونكه مصدر قال وقيل قلب دكل لساندر وقلب روابط محموده ايله مبينات قرآنيه‌يه تابع ومربوط اولور ايسه حضرت نبى عليه‌السلامك ابو هريره‌دن استماع صورتيله ابو سعيد منصور وابن ماجه‌دن مروى اولان (ان الله لاينظر الى صوركم ولاالا اعمالكم بل ينظر الى قلوبكم ونياتكم) حديث شريفلرى حكمنجه انسان دائرهٔ سلامتده قالور.

معلومدركه حضرت مشار اليهك (ان فى جسد ابن ادم لمضغة) حديث شريفلرى مقتضاسنجه ابن ادمك جمعيستك جسدى ايچره صنوبرى الشكل لحم پاره‌سندن بر قلب واردر.

بوقلب صفاى نورانى ايله مصفا اولمش ايسه اول قلب ابى يزيد بسطامى حضرتلرينك (ان العرش وما حواه اذا وضع فى ذوايا قلب العارف لايحس به) قولى موجبنجه معهود دل عرشك اوستنده اولمق صور اعتبار يسنى حائز اولوب عرش وما فيها بر كوشه‌سنه قونلسه غائب اولور مزيتنى حائز بولنور اما هر كورديكنى وايشتديكنى اعتقاده لايق وعمله مستحق اعتبار ايدر ايسه انك قلبى بشقه مزيات مسعوده‌يى دكل ايشته انجق لحم پاره‌سى اعتبارينى حامل اولوب مرتبهٔ ادناده قالور وبونلر ايچون عليه‌الصلاة والسلام افندمز حضرتلرينك (من غلب عقله شهوته فهواعلى من الملائكه ومن غلب شهوته عقله فهوادنى من البهايم) حديث شريفلرى اوقنور خلاصه قلب اللهك امرندن خارج ونهينده داخل اولان شيلره صاريلور ونفس اماره ايله اشتراك ايدرك بولنديغى دائرهٔ وجودى افساد ايدر ايسه اكا قارشو بيان تأسف اولنه‌رق (ماوسعنى ارضى ولاسمائى ولكن وسعنى قلب المؤمن التقى النقى الوراع) عباراتى شامل بولنان حديث قدسى موجبنجه ايشته باقيكز خلاق متعال رزاق لايزال صانعبى مثال الله عظيم بن ذات الوهيت ور بو بيتى بر وكوك صغمدى لكن تقى ونقى وراع اولان مؤمنك قلبى صغدى بيوره‌يوركه اى فرائض الهيه‌يى حقيله وتماميله ايفا ايتميوب وجناب محيئ موجوداتى ايمان حقيله بيلميوبده كائنات ايچنده انعامدن وبهايم سائره‌دن فرقى اولميان فكر سقيم وقلب غيرمستقيم اصحابى سزه بو حديث سنيه‌دن حصه‌يوقدر.

بو حديث سنيه‌ده مندرج بشارت صحيحه بر آن ودقيقه ذكرندن

الله‌چقمیوب دائما بين الخوف والرجا ایمان حقیله ایمان دائره‌سنده بولنوب فرائض الهیه‌یی ایفا وحلال وطیبه بالك ومحرماتدن مجتنب اولان ذوات پاك ایچوندرکه اکر سزده بو وبوکا بکزر ودها بوندن عالی مزیتلره مظهریت آرزو ایدرایسه‌کز بو نقطهٔ مهمه‌دن ایرلمیه‌رق دائرهٔ تقواده بولنکز دیه کندولره وعظ ونصیحت ایراد ایدیلور معلوم ارباب فضائلدرکه .

﴿ بيت ﴾

دل بدست اورکه حج اکبرست
ازهزاران کعبه یکدل به ترست

کعبه بنیاد خلیل ازرست
دل نظرکاه جلیل اکبرست

بیتنده شاعر مسعدت مظاهر حضرتلری بیورزلر کوکلی اله الکه حج اکبرایتمش صاییلورسك زیرا ایو کوکل بیك کعبه‌دن ایودرا کرچه کعبه خلیل ابن ازرك منشأ تندن ایسه دل جلالت وکبریا شانندن اولان الله متعال حضرتلرینك نظرکاهیدر .
چونکه باقیکز وجوده توجه ایده‌جك هر درلو سعادت وکمال وکرامت کوکلك درجهٔ صفوتیله حاصل اولور بناءً علیه سوزی اوزاتیور ایسه مده قصوره باقمه‌یکز ایشته کوکل درجهٔ صفوتی

بولمش ایسه اولا واعظ ویاخود آمر ایسه (اتأمرون الناس بالبر وتنسون انفسکم) ایت کریمه‌سنك موردی اولان بنی اسرائیل کبی بر واحسانله امر ایدوب کندی نفسنی اونوتمز وهمان .

﴿ بيت ﴾

وغير تقى يأمر الناس بالتقى
طبيب يداوى على الناس وهو مريض

مثال حجسته خصالی وجناب حقك خطاباً لداود وتعریضاً للواعظین الغیر المتعظین (یاداود عظ نفسك فان التعظت فعظ الناس والافاستحیي من ربك) امر الهیه‌سنی کوزاوکنه آلوب بونلر موجبنجه کرسیٔ موعظته ویاخود صندالیٔ مأموریته چقمه‌دن مقدم ناسه امر ویاخود وعظ ایده‌جکم شیلردن علل منهیه‌نك ذاتنده موجود اولوب اولمدیغنی دوشنمك لزومنی بیله‌جکی کبی ارباب استماع واستطاعت دخی واعظك مقارن حقیقت اولان اقوالنی درك واذعان ایله انکله عالم اولمق وآمرك موافق شریعت امرینه اطاعت فرائض ذمت عدادندن معدود اولدیغنی بیلوب مطیع بولنمق مقتضی ایدوکنی ادراك ایلر وای دل کامل طالبی اولان کمسنه قلب پاره‌سنی قو وکامل اولان دلی ایسته‌که اول دل بین الروح والجسد واقع برجوهر نورانیدر وعقل دخی آنی مرکز انوار اتخاذ ایدرك اوراده شمس کبی ثبات ایله انوار

كاملەسنى محوزه تماماً مقابل كلان باشنك طاسنه اوروب اورادن
حواس باطنيەيى احاطـه وتنويز ايدرك انسـانى مدير ومدرك
وعاقل وفطين وزكى و فارس وعامل وعالم قيلار وسـنده فيض
سارئ سبحانيەيه مظهريتله فسق وفجوردن مجتنب اولورسك
ديرز ايوجه بيليكزكه قرأن عظيم الشـانك مندرجاتنه ايناوب
ومقتضياتيله عامل اولنلر والله عظيم الشانه ايمان حقيله ايمان ايدنلر
البته مرتبۀ ولايتـه مظهريتله سخيف الفكر ومتوفى اولمز واما
ايمان ايتميوب عمروك لاقردسنى اعتقاده لايق وعمله صالح بالەيەرك
قرأن عظيم وكريم العنوانك خلافنده بولنانلر بوزمرەيه داخل
اولميوب لابد حياتده ايكن متوفى اولمش اولورلر اما (كل نفس
ذائقة الموت) نص جليلنى سند اعتبار ايدرك سن نه سويلەيورسك
بوراده فرقۀ مؤمينى حى وزمرۀ خائنى موتا اعتبار ايلدك حالبوكه
انفا بيان اولنان ايت جكمنجه هر نفس ذائقۀ موتدن حصەداردر
ديرايسـەك بندەكز دخى اوت بوايت كريمه موجبنجه هر نفس
ذائقۀ موتدن حصەداردر.

فقط ستفارق هذان بموجب حديث سـيد الكونين ورسـول
الثقلين تعبيريله بيان ايدرمكه (الانبياء احياء فى قبورهم تصلون)
و (المؤمنون لايموتون بل ينتقلون من دار الى دار) وقال الله تعالى
(ولاتقولوا لمن يقتل فى سبيل الله اموات بل احياء ولكن لاتشعرون)
وقال فى الشهداء (ولاتحسبن الذين قتلوا فى سبيل الله امواتا بل احياء
عند ربهم يرزقون فرحين) مبشرات جليلەلرى حكمنجه انبياء

عليهم السلام حضراتى قبرلرى ايچنـده حياتده درلر واوليـاء
ومؤمنين دخى اولمزلر.

بلكه بومقامدن ديكر مقامه انتقال ايدرلر واللهك يولنده معناً
ومادةً كرك شيطان وكرك امارۀ نفس وكركسه برالأى مؤمنين
اوزرينه اطالۀ دست خسار ايله عالم اسلاميتى تخريب قيدينه دوشن
كفار ومشركين ايله مجاهده ايدرك مقتول اولنلر ايچون موتادر
دينلمز بلكه بونلر ارباب حياتدندر وربلرى عندنده مرزوقون
وفرحيندرلر ولكن منكر ربوبيت ووحدانين ومغـالطين حكم
صحيح الوهيت اولنلر (انهم ميتون) ايت كريمەسى حكمنجه
تحقيقا ميتلردر.

اكر حياتده بولندقلرى زمان اولسه بيله يعنى دنياده انلرى جان
تنده وقوابدنده ايكن كورسەكز بيلەصاغ وديرى دكل حقيقت
اولولردر وبوبيان ايديلان موت وحيـات بو شئونخانەده دكل
او عالم بقـاده اولەجقدر و بلا تفريق ذائقۀ موت مادةً بوراده
طادلەجقدر شمدى شومنصلاته نظراً موت صورى حيات الارواحه
مظهر اولان عرفا واهل ايقان ووجدانك روحلرينك جسددن
مفارقيدر و موت معنوى اهـل شرك و فساد و نفاقك ابدى
معذب اولوب و (و ياليتها كانت القاضية) ديو موتى حياتنه منت
بيلوب تمنى قلمسيدر و بنـاءً عليه موت صورى راحت اولياء
وتحفۀ مؤمنين اولوب سجن دنيادن جنت اعلايه انتقال و ارتحال
ايتمسى وموت معنوى اهل شرك وكفر و فسـاد ونفاقك عذاب
ابدى ونقمت سرمديەيه اتصال والتحاقيدر وبويله اولنجه بونلره

میتون دنیلدی وموت همان آنلره اختصاص ایتدی اویله ایسه بوکا و برده بنی اسرائیله بیوریلوب امت محمد حقنده دخی حکمی منسوخ اولمیان (فاقتلوا انفسکم ذلك خیر لکم عند بارئکم) امر باهر الهیه‌یه اتباعاً نفس اماره و ارباب کفر وشرك وفساد ونفاق ایله مجاهده ایدوب و صلی الله علیه و سلم افندمزك (من عمل بما علم ورثه الله علم مالم یعلم) و (من رغب فی الدنیا وطال امله فیها اعمی الله علی قدر ذلك و من ذهب فی الدنیا وقصر امله اعطاه الله علما بغیر تعلم وهدی بغیر هدایت) حدیث شریفلری وابن فارض قدس الله سره‌نك ـــ فجاهد تشاهد فیك منك و رآءما سکوناً وصفت عن وجود سکینتی ـــ بیتی موجبلرنجه اکر علممز یوق ایسه‌ده مراد و مطلوبمز لدنیات قرآنیه‌یه وقوف تضمن ایتسونکه الله عظیم الشان بزی اولدنیاته وارث و عالم ایلسون و دنیایه میل ورغبت واهل دنیانك فنون غیر صحیحه‌نه تبعیت ایله‌میه‌لمکه جناب عالم بزی بغیر تعلم عالم ومن غیر تهدی مهتدی قلسون و بوصورتله زمرهٔ مرقومه ایله همپا ایلمیوب فرقهٔ صالحین اولان مؤمنین ایله برابر ایلسون وحیات ابدی‌یه مظهر قلسون دیه سویلرز.

افندم معلومدر آ انسانه بر مسلك بر مذهب لازم و بنده‌کزك اعتقادمجه مسلك مسلك احمدی ومذهب دخی قرآن کریمك تعیین ایتدیکی مذهب محمدیدر و چونکه بوقاروده ذکری سبق ایتدیکی اوزره بو مذهب ودین محمدی اویله بر مذهب و دیندرکه انك فوقنده دین ومذهب اولمز.

اویله ایسه هیچ بر شیئه هوس ایتمیوب انك مقتضیاتیله عالم وعامل

اولسه‌ق دها ایو دکلمی وهله بز مسلمانز دیدیکمز وقرآن کریمه مؤمنزدیه سویلدیکمز حالده انك تعیینات وتنبیهاتی خلافنه متصدی اولمقدن ونفس امارمزه اتباعدن ایرلسه‌ق دها اعلا اولمزمی.

ایشته کوریورز یا بو دنیا فانی واکا میل وهوس هر فرقه نزدنده ممدوح ومقبول صایلمز نیچون اکا میل ایده‌لم ویاخود اهل دنیا اولنلره ندن طولایی تابع اوله‌لم اما دنیایه میل ایدنلردن بعضیلرینی رفاهیت ایچنده کوره‌یور ایمشز اما اوقسم بر طاقم ایتام وارامل مضمحل قله‌رق ویاخود غیر مشروع اموال واقچه تدارك ایلیه‌رك ویاخود پاره ایچون ناموسلرینی ودینلرینی فدا ایلیه‌رك میدان الیورلر ایمش انلره امرنمالی زیرا بر ظالم نقدر قوهٔ جبره مالك اولور وبر شقی نقدر شقاوت ایدر ایسه عدالت الهیه کندوسنی او قدر برباد ایلر.

زیرا دنیایه کلوبده ظلم و شقاوتی اعتیاد ایدنلرك خانه‌سی خراب قالدیغنی کمسنه انکار ایده‌مز وحتی (دارالظالم خراب ولوبعد حین) عباره‌سی ایله مقید اولان حدیث شریف میدانده وهله فرعونك احوالی بونلرك جمله‌سنه مثال اولورکه ایشته آتیاً عرض ایده‌جکمه دیکله‌یکز.

مشهور ومعروف اولان فرعون کندی ثروت وسامانه مغرور اوله اوله دعوای باطله دوشدی وزعمنجه هیچ کمسه‌دن کندوسی ایچون باك وپروا قالمدی.

بر کیجه موسی علی نبینا وعلیه السلام حضرتلرینی رؤیاده کوردیکی کبی اندیشه‌یه مستغرق اولدی.

معبرلری منجملری جمع ایدرك رؤیاسنی تعبیر ایتدیردی .
رؤیانك تعبرندن حضرت مشارالیهك تشریف ایدوب فرعونك مالکیتی خراب اوله جغی اکلاشلدی .
رصدبین ومنجمین بوکا پادشاهم برتدبیر ایده‌لمکه موسی عالم حیاته کلمسون دیدیلر . وبناءً علیه فرعون نقدر ارکك وار ایسه انلری زوجه‌لریله مجامعتدن منع ایچون منادیلر آنك طرفندن وقوعبولان امره امتثالاً ای جملهٔ بنی اسرائیل کلکز شاه سزی تختی موضوع اولان محله دعوت ایده‌یور .
سزه یوزینی کوستروب ثواب ایله جزا ایلیه‌جکدر چونکه اعمال اطاعتکارانه‌کزه مقابل مظهر مشاهدهٔ جمالی اوله‌جقسکز دیه ندا ایتدی .
امان باقکز غرائبه او فرعون او جاهل قومی اسیردن بتر بزطوتر ایمش وحتی بالایجاب فرعون برطرفه کیده‌جك اولسه و یولده بنی اسرائیل اکا راست کلسه‌لر اولجه اوکنده یورویان خادملرك شاه کلیور اعلانی متضمن اولان حرکتلری اوزرینه هرکس یوزینی دیواره طوته‌رق یولدن چکرلر ایمش وعجایباتدن اوله‌رق مثلا بریسی انی کورمش اولسه همان انی قتل واعدام مصمم اولدیغی جهتله برچوق خلق بو یولده وقوعبولان افادات اوزرینه اتلاف اولنمش .
ایشته (کوکل حریص اولور منع اولندیغی شیئه) مدلولنجه بنی اسرائیل شاهی کورمکدن ممنوع ایکن برنجی مذلت اولمق اوزره یوزینی خلقه کوسترمك وعدی ایله انلری دعوت ایتمش وهرکسده

بو صورتی لطف و احسان مسابقه‌قو یه‌رق آقین آقین میدانه اوچوشمشلر فرعون دخی انلره یوزینی کولنج کوسترمش و بخششلر و یرمش ومنجملرك قولی اوزره حمل کیجه‌سنی تعیین وحضرت موسانك دنیایه کله‌جکنی توضیح ایله زوجه‌لریله برلکده بولنمالرینی امر ایتمش و برچوق احسان دخی و یرمش فرعونه کیم مغایرت ایدر جمله‌سی بو امری حسن تلقی وقبول ایدرك زوجه‌لرندن آیرلمشلر وحتی فرعونه جمله اولمق اوزره اکر امر ایدر ایسه‌ك برآی متمادیاً بو میدانده قالوزز دیمشلر .
نهایت فرعون سراینه عودت ایتمش واوکیجه بنی اسرائیل زوجه‌لرندن آیری طوره جقلرندن طولایی ممنون اولمش ایسه‌ده هیچ جهد باطل ایله توفیق رفیق اولوزمی‌نه‌ایسه بوامری مرقوم خزینه‌داری اولان عمرانه دخی و یرمش ومومی‌الیه عمران دخی فرعونه اطاعت قیدنده بولنه‌رق اوکیجه فرعونك ایوانئده قالمش نصف اللیلده ایشته عمرانك زوجه‌سی زوجیله کورشمك اوزره محل معلومه کلمش وهمان عمرانك اوزرینه دوشمش ومداولهٔ بوسه ایله محبته قیناق و یرلمش وعندالفراغ عمران ندامت ایلمش اما فائده نه‌مادهٔ جسد حضرت موسی صلواةالله علی نبینا وعلیه رحم مادره القا اولنمش ارتق عمران بوسره کمسه اکاه اولمامق اوزره زوجه‌سنه تنبیهات لازمه‌یی ایفا ایتمش دیرکن بنی اسرائیلك مجمعی اولان میداندن برنعره استماع اولنمش همان فرعون موسا علیه‌السلامك رحم مادری تشریف ایتدیکنی واندن طولایی عالمك غلغله انداز شادمانی اولدقلرینی ظن ایله پابوشسز طیشارویه

اوغرامش وتحقيق وتفحص داعيه‌سنه دوشمش وعمران دخی سزك بوكيجه وقوعبولان لطف وعطايا كزدن حاصل اولان ذوق وشادی بنی اسرائيلی بويله سونديره‌يور او يناتيور ديه‌رك فرعونی صاومش وصباح اولنجه فرعون طرفندن مومی اليه عمران ميدان طرفنه كوندرلمش و تحقيق غلغله امرينی المش عمران نه سؤال ايلسون قضيه واسباب غلغله معلوم برده كوررکه منجملر مرصدلر اثوابلرينی يرتيورلر يوزلرينی يره‌سوريورناله وفريادلريله اورانسی ماتم ميدانی ياپمشلر نه‌ايسه منجملر عمرانه عذر بيان ايدرك ای امير خدانك دست تقديری بزی اسير ايلدی .

بزم جمله‌مز تقدير الهينك زبون ومغلوبی‌يز بز نه‌ياپه‌لم دشمن شاهی دفعه قادر اوله‌مدق و بوصورتله دولتی صيانت قله‌مدق شاهك دشمنی وار اولدی ووجوده كلدی .

بز موسانك ستاره سنی سماده كوردك انك ايچون ناله وفرياد ايده‌يورز ديمشلر و عمران دخی قلباً شاد و خندان و آنلره قارشو اه الفراق لفظيله كويان اولمش وبولفظی تكرير وترش روی ايله تحيف وتلهف كوستره‌رك و آنلره عتاب ايدرك شاهمزی الداتديكز واكا خيانتكزی صداقت يولنده ارائه ايليه‌رك تختيله ميدانه كتورديكز وبونجه زماندر بنی اسرائيل يوزينی كورمامش ايكن آنلره دخی يوزينی كوستردیكز ديه‌رك عودت ونتيجهٔ افاداتی شاهه حكايت ايتمش ومز بور فرعون دخی منجمين مرقومه ارتق سزك خيانتكز تحقق ايتدی بن سزك جمله‌كزی صلب ايده‌جكم .

زيرا كنديمی رأی سقيمكز ايله مضحكه‌يه آتدم وخلقه مسخره اولدم وبنی اسرائيله بوقدر مال ويردم وانلر دخی وقوعبولان امر وفرمانم وجهله حركت ايدوب زوجه‌لرندن دور وانلرله ملاقاتدن محروم ومهجور اولديلر .

اما عاقبت بورأی سقيم اولديغی نمايان اولدی خائنلر سزی بعدازين احسان و عطايادن محروم وجانلريكزی بدنلريكزدن دور ايده‌جكم ديمش وانلری بوتهديدات قوتيله كندوسنه سجده‌يه مجبور ايتمش وحتی منجملر مرقوم فرعونه امان شاهم هرنه اولدی ايسه اولدی بعدازين موسانك ولادتی ساعتنی استخراج ايده‌لم وروز ميلادنه رصد باغليه‌لم تاكه اليمزدن قورتلمسی قابل اولمسون ديه وعد ثانی ويرمشلر .

وبرموجب وعدوفا قيدنده بولنوب ايام معدوده‌نی يكان يكان امرار ووقت ولادتی انتظار ايتمشلر ايسه‌ده (واذا اراد الله بقوم سوء فلامرد له) آيت كريمه‌سی حكمنجه وعليه الصلوة والسلام افندمزك (اللهم لامانع لما اعطيت ولامعطی لما منعت ولاراد لما قضيت ولامبدل لما حكمت ولاينفع ذا الجد منك الجد) حديث سنيه‌سی موجبنجه الله تبارك وتعالانك قضاسنی هيچ بركمسنه عقل وتدبير ايله رد قله‌مز وانك حكمی اصلا متبدل اوله‌مزكه بيچاره‌لرك تدبيری فائده بخش اولسون نه ايسه ينه انلرك رأی وتدبيرلری وجهله طقوز ايدن صكره مرقوم فرعون مذكور ميدانه كيدوب وشهر ايچنده محكم مناديلر ای قادينلر يكی طوغان اوغلان چوجقلريكز ايله شاه سزی ميدانه دعوت ايده‌يور

قالقك كيدك ديه ندا ايدوب اركانكار خلعت وعطايا ايله متنعم
اولمش وقادينلر دخی یاور بجقلر يله ميدانده بولنوب بوای ایچنده
طوغان اوغلان اولاديكزی كتوريكزكه شاه اول مولودك باشنه
التون تاج قويه‌جق ووالده‌لرينی انواع نعم ايله وايه‌دار قله‌جقدر
ديه امر المشلر و بوصورتك مكر وحيله‌دن مترتب اولديغندن
غافل بولنه‌رق هر والده او آيده مولود اولان جكر پاره سنی
شاهه كوتورمشلر وسلطنتك محافظه‌سی ايچون انلرك قتل واعدامی
جائز وروا كوريله‌رك معهود فرعونك امريله اوبيچاره چوجقلر
خيمهٔ شاهيده واناللرندن آيريله‌رق طوپلنمش وميدان بر مذبحه
شكلنی المش وحضرت موسانك والده‌سی مشاراليه حضرتلرينی
الوب اوميدانه كتمش وهمان رجعتله خانه‌سنده قالمش وجاسوسلر
تحرياته چيقوب آنك كتورلمديكنی استخبار وحضرت موسانك
دولت وسعادت اربابندن بر مولود پاك اولديغنی فرعونه اخبار
ايتمشلر و بناءً عليه حضرت موسانك جلب واحضاری امر
اولنمش و مأمورلر امر شاهی انفاذ مقصديله كيتمشلر ايسه‌ده
بو ميانده حضرت موسی نك والده‌سنه الهام الهی شرفتعلق
ايتمكدن طولايی ام موسی حضرت مشار اليهی يانقده بولنان
تنوره القا ايتمش ومأمورلر خانه‌يی تحری ايدوب ذات موسايی
بوله‌مامشلر وايكنجی امر اوزرينه ينه رجعتله مكملاً تحری
قيدينه دوشه‌جكلری وقت سورهٔ قصصده مقيد (واوحينا الى
ام موسی ان ارضعيه فاذا خفت عليه فالقيه فى اليم ولا تخافى ولا تحزنی

انا راداه اليك وجاعلوه من المرسلين) آيت كريمه‌سی موجبنجه
دخی بز ام موسايه وحی ايلدك .
موسايی ارضاع ايتسون ونيله القا ايلسون ومحزون اولمسون بن
خالق متعال و حافظ بيهمتال حضرتلری انی سكا رد وارجاع
ايده‌جكی وذات موسايی مرسلينه داخل قليجز ديه بونك اوزرينه
ام موسی حضرت موسايی (اذا وحينا الى امك مايوحی ان اقذ
فيه فی التابوت) شوآيت كريمه‌نك موجبنجه امر بروب بر تابوت
ايچروسنه قويوب نيل مباركه القا ايلمش واكرچه مأمورلر وموزيلر
درون خانه‌يه دخول ايله حضرت موسايی اره‌مشلر ايسه‌ده بوله‌ميوب
فرعونه عودت ايتمشلر و (فليلقه اليم بالساحل) آيت كريمه‌سی
مصداقنجه دخی فرعون زوجه‌سی آسيه ايله نيل كنارنده‌كی
بغچه‌لرنده وبر اغاج كولكه‌سنده اقامت ايدرايكن تابوت نيلده
ظهور وانلره نمايان اولوب ودرحال تابوت صودن الـنوب
حضور فرعونه كتورلمش وفرعون بونك دخی قتلنی امر ايتمش
اما نه‌فائده ايشته الله فرعونك ظلمنه وحكره ارادات الهيه‌سنی
تغيير قيدينه دوشمش بولنانلره باق نلريايپور آسيه تابوتی اچوبده
ايچنده صبيح الوجه اولان ويوزينی كورن البته آنك اشفته
وحيرانی اولمق دركار بولنان اول نور معظمی كورنجه اكامحبت
ايدوب (قرة عين لی ولك لاتقتلوه عسی ان ينفعنا او نتخذه ولدا)
آيت كريمه‌سی مصداقنجه بونم وسنك قرتی عيونمزدر ديه‌رك
فرعونه قارشو كلوب اولديرتمامشن ونهايت الامر موسی على نبينا
وعليه السلام انلرك نزدنده واولاد مقامنده بولنوب ونقدرسود

نه کلدی ایسه انلرك سودینی قبول ایلمیوب بالآخره والده‌سی مرضعه اولوب انك حضانهٔ حفظ وحمایتنده بیویوب یتشوب رسول مکرم ومحترم اولوب فرعونی دخی تبلیغـات کثیره ایله دعوت ایدوب قبول حقیقت ایتمدیکنی الله عظیم الشـانه عرض ایدوب وساحره‌لره مقابله ایلیوب انلرك اکثرینی اسلام ایدوب امر الهی ایله فرعونی تیه‌لشکه فرعونك وقومنك صویه مستغرق اولدیغنی وصکره واقع اولان ظن واشـتباه قوم اوزرینه میت اولدیغی واوزرنده‌کی البسـه واسلحه‌سـنه خلل کلمدیکی حالده جناب حقك انی صو کنارینه چقاروب خلقه ارائه وبوندن صکره اولوجهله مستغرق دریای بلا اولان فرعون ایدوکنه خلقی مطمئن قلدیغی کتب تفاسیر وقصص وتواریخ مفصلاً بیان ایدر. ونظراً علی ذلك بزم بوراده بوفقره ایله تکثیر سـواد ایتمامزه حاجت یوقدر.

فقط شوراسی لازمکه بخمز ظالمك دوچار قهر وغضب اوله‌رق خراب اوله‌جغنك مقرر بولندیغنه عائد ایدی.

حاصل کلام ونتیجهٔ مرام شو اولورکه مزبور فرعون کبر ونخوت وعناد وغفلت ودنیا دولتنه اولان حرص ومحبتکبی احوال ایله کندی منـافعنی خلقك مضرتنده ارا یوب وعالمی سطوت وسامانه و بقای شاننـه قربان ایدرك ظلمی اعتیاد ایدنمشیدی عاقبت بویله اولدی شمدی بزم ایچون لازم اولان صورت سالم بوفقره‌دن تنبه ایدرك (واذاتتلی علیه ایاتنا قال اساطیر الاولین) دین کافرلر و ظالملر کبی بو حـکایات اولیندز بز فرعون دکلز یا

بزده ظلم هیچ یوقـدر دیه بردن بره کسـوب اتاملی انجـق هرشخص نظر حقیقت بین ایله نفسـه باقوب یاره مز افعالمز وارایسه انی ترك ایتملویز افندم عالم بشریت بو یا اخلاق متخالف ونم سوزم نفس اماره‌نك القا آت وافساداتنه انهماك ایدنلر ایچوندر انلر هر نقدر انسانلق دعواسنده بولنسه انسان صایلمز چونکه انلرك افعالی انسـانلغه عائد دعوالرینی مبطل وهر نقـدر سست اندام ایله مباهی اولسه‌لر جهالت اعتباریله عاقل وعالم اولنلره غیر مقیسدر وبناءً علیه انلر نصیحته محتاج بولنور.

وحتی بالکلیه نفسـنه تابع اولان وغوایت قلان اشخاص وظلمی اعتیاد ایدوب اضرار ناس واضـلال عباد قیدنده بولنه‌رق تلذذ ایدنلری فرعونه تشبیهده خطا ایتمیز زیرا نفس لعیندر وانك اماره‌سنه تابع اولنلر ملعون اولور ووادیٔ جهل ونادانیده قالنلرك احوالنه تأسف اولنور وایشته بوکبیلره بو جمله‌سنك حالکدر دینلسه ناصحه عداوت ایدر و مقارنت ایتدیکك شخص سنی ورطهٔ هولناکه دوشورمك مقرردر دیه سویله‌نلسه حق مر اولدیغی ایچون قبول ایتمـك ایسته‌مز و نفسه اندن بر لذت الدیره‌مز فقط انلر ایچون ناصح طرفندن ای شخص نفس اماره‌یه مماشات و سوء قرین ایله موالات قرب دکل بعدیت الهیه‌یی تضمن ایدر.

آه بیچاره سن سوء قرینك کورسه ایدك (یالیت بینی و بینك بعد المشرقین فبئس القرین) دیه اندن زیاده بعد ونفرتی تمنی ایلر ایدك

ولكن سكا سوكلو دشمن اولديغى ايچون انك مضرت و عداوتن كورەمزسك اى نفسنك فسادندن غافل وسوء قريننك القا آت غرضكارانەسندن جاهل سنك نفسك فرعون كبى طاغى و باغيدر وفرعونك مالك اولديغى ثروت وسامان و قوۂ نفوذ و شان سندە اولە ايدى سكا اولوقت فرعون ديمز فرعونتر دير ايدم.

يازق يازق بركرەدە محبت ايتديكك نفسە وسوء قرينەباق ديەبيلور اما انسانيت شانندن اولان وكمالات ايلە ممدوح بولنانلر نامنە ابن فارض حضرتلرينك

(وكل مليح حسنه من جمـالها)
(معـد له بل حسن كل مليحة)

(وصرح باطلاق الجمال ولاتقل)
(بتقييده ميلاً لرفرف زينـة)

قطعۂ فرخ اداسنى اوقويوب اول فرعون طبيعت اوليان وخلقە ظلم وتعدى‌يى جائز وروا كورميوب دائما ايولك ايستيان صلحا حقندە (طوبى‌لەوحسن مآب) ايت كريمەسى ايلە تبشيرات و يرر. ايمدى بو وجود بشرى احسن تقـويم ايكن انى نفس امارەنك مرتبەسى اولان اسفل السافلينە نچـون تنزيل ايتملى البتە ايتماملى

زيرا باقيكز يديمزدە برقباى اطلس اولسەانى بردلق پشمينە ويادلق كهنۂ پشمينە تبديل ايدرميز البتە ايتميز آ.
ايشتە بودە اكا مشابهدر وظلمك و يرەجكى ربح معنا اول دلق كهنەيە وعدلك ونصفتك و يرەجكى نفع اول اطلس ديبايە بكزركە بينهمادە فرق كلى وار وانسان انسان اولمز.
الا نفس امارەنك تحريكات و تسـويلات شيطانيەسـيلە ارائە ايتديكى ربح مظالمدن كندوبى محافظە ايلە اولور و امام السبتى حضرتلرينك

(زيادة المرء فى دنيـاه نقصـان)
(و ربحه غير محض الخير حرمان)

(يا خادم الجسم كم تسعى لخـدمته)
(وتطلب الربح ممـافيه خسران)

(اقبل على النفس واستكمل فضائلها)
(فانت بالنفس لابالجسم انسـان)

شعرى وبعض علمأ كرامك

(اطاعة النفس للرحمن عصـيان)
(فالنفس فى صورة الانسان شيطان)

(فرعون نفسك ان لم تلق حين عصا)
(عصاك للزجر يسعى وهو ثعبان)

قطعهٔ معظمى شوافاداتمه بر برهان صادق البياندر اويله اولنجه نفسه تبعيتله ظلمه هوس ايتميوب وكبرونخوت يولنه كتميوب انجق اويله بر حالت ظهورنده يعنى نفس سكا اى مرد ممتاز سن كندى شـان ومزيت ظاهره‌كه باق وحضوركده بولنانلرى لاشئ مثابه‌سنده كوزت وفرعون كبى كنديكى بردر ديديرتمك ايچـون باطل سوزلريكى قبول ايلميان ايله جنك وجدال وانك ضمننده افراد مؤمنينه حقارت ايله ديديكنى اغفالات عدادندن حسـاب ايدوب و بالعكس كندوسنى ازوب حلم وعـدل طريقنه كيدوب (وما الحيـات الطيبة الا فى اماتة النفس) قولنه قائل اولوب الله عظيم الشـانك حضرت موسايه وبرادرينه (ازهبا الى فرعون انه طغى) آيت كريمه‌سى مصـداقنجه فرعون جانبنـه كتمكه وانك طغيانندن بحثله انى دين حقه دعوت ايتمكه امر و يرديكنى ومشار اليهك (يافرعون انى رسول من رب العالمين) ديديكنى وفرعونك حال بويله ايكن (ان كنت جئة باية فأتبها ان كنت من الصادقين) ديمسى اوزرينه (فالقى عصـاه فاذا هى ثعبان مبين) آيت كريمه‌سى ماصدقنجه حضرت موسـانك القا ايلديكى عصاسى ناكاه بر حيهٔ عظيم اولوب وهر جانبـه حمله قلوب حجر ومدر وشـجردن

مقابله‌سنه هر نه كلورسه هلاك وفنا ايتديكنى وفرعونك مقصدينى ترويج داعيه‌سـنده بولنـان سحره وقوم فرعون بوهيبتى اندن كوريجك وحبال وعصـاء متخيله‌لرينى اول حيهٔ عظيم يوتديغنى مشاهده ايديجك مرقوملر جمله ايله برلشوب منهزم اولديغنى نظر اعتباره الوب امارهٔ نفسـك ايجاباتندن اولان ظلمه هوس ايتاملى زيرا برشخص ظالم نقدر ارقه‌لى وارقداشلى وبرمظلوم نقدربيكس وبيوايه اولسـه ينه مظلوم غالب وظالم مغلوب اولور وحضرت حق نبى مرسلى اولان موسى على نبينا وعليه السـلام حضرتلرينه وحى ايليوب ياموسى بوقرق كون مهلتى فرعونه استكراهسز وير تاكم هر نوع مكر وحيله‌يى اكماله اهتمام ايليه بن خفته دكلمكه سنه ونوم بنى اخذ ايليه بيورديغى كبى اول مظلومه الهـامات خفيه اى مؤمن ومتوحد قولم سنك حقكده ظالم اولان شخص ويا اشخاص طرفندن نقدر ظلم ايديله‌جك اولسه صبر وتحمل قل وبنى منتقم حقيقى بل ايشته كوره‌يورسككه قرأن جليل الشانمده بن ذات عادل ومنتقم مطلق كندى حق وشـانمده (لا تأخذه سـنة ولا نوم) بيوردم وحبيب اكـرم و نبى محترمم اولان محمد المصطفى دخى (ان الله لاينام ولاينبغى له ان ينـام) الى اخره بيـوردى دير و بناءً عليه مظلوم ظـالمك حضورنده كويا هدف بيروح كبى تير غدره كوكس آچار ايسـه‌ده فرعـون ذكر اولنان قرق كونك ختامنده برباد و پريشـان اولديغى كبى ظالم دخى من قبل الرحمن تعين اولنان ايام معدودنك ختامنده كندوسنى بردن بره محـو

و تباه اولمش کورر و بوندن طولایی ظهور معناده ندامت
فائده ویرمز وسورة الاسراده موجود اولان (وننزل من
القرآن ماهو شفاء ورحمة للمؤمنين ولا يزيد الظالمين الاخسارا)
اشبو ایات بینات مصداق ماصدقنجه ظالم خسراندن بشقه
نصیب المز اما مظلوم اولان مؤمن ایچون بشارت مکافات
علیه الصلوة والسلام افندمز حضرتلرینك (ان الله ضنائن من خلقه
یغذوهم فی رحمته ویحییهم فی عافیته ویمیتهم فی عاقبة و اذ توفاهم
الی جنة اولئك الذين تمر عليهم الفتن كقطع الليل المظلم وهم عنها
فی عافية) رواه الطبرانی وابونعيم فی الحلية ابن عمر ضنائن خصایصه
حدیث شریفی وجهله اول مظلوم اولان مؤمنلر شول مقبولان
عزت ومستوران سراپردهٔ حقیقتدرلرکه حضرت حق بونلری
رحمتیله بسلر ومحض راحت وعافیت ایچره احیا ایلر وعین صفا
وعافیت واماندە ایدر وقچن روحلرینی الدیرسه جنته موصل
اولدیغی حالده الدیرر.

بونلر اول کمسه‌لردرکه بونلرك اوزرینه فتن ومحن لیل مظلم پاره‌لری
کبی مرور ایلر وبونلری بوزر واحاطه ایدر.

بونلر اول فتن و محندن عافیت و راحت ایچره نائملردر قیدیله
مقیددرکه مؤمن اولان مظلوم نفسنی اللهه تسلیم ایتمش ووجود
حالنده کندوسنی موهوم اعتبار ایلمش اولدیغی ایچون ظالمك
ظلمندن قطعاً متأذی اولمز و (سیجعل الله بعد عسر یسراً ان مع
العسر یسراً) ایت کریمه‌سی ایله (و مامن ترحة الاوقد تبعت لها

فرحة) و (ان الفرح مع الترح) حدیث شریفلری موجبلرنجه
عسردن یسره وترحدن فرحه وحرجدن فرجه وصول
مقرر اولدیغنی وعیادة ابن صامت حضرتلرینك روایتی صحتی
وجهله علیه الصلوة والسلام افندمز حضرتلرینك لسان دربار
حقیقت گفتارندن زیور انداز موقع ظهور اولان احادیثدن
بریسی دخی اصحاب کرام ذوی الاحترامه بن سزه عندالله
شریف اوله‌جغکز شیلردن خبر ویره‌ییمی دیه خطاب ایدوب
انلر دخی کمال ابتهاج ونعم لفظیله حواله سمع احتیاج ایدنجه
(تحلم علی من جهل علیك وتعفوا عن من ظلمك وتعطی من
حرمك وتصل من قطعك) یعنی شریف اولوب علو درجه‌یه نائل
اولمق ایسترایسه‌ك سکا غضب ایدنه حلم ایدوب رفق ایله معامله
ایله سکا ظالم ایدنی عفو ایله سندن الفت زیارتی قطع ایدنلری
سن زیارت ایله معنای شریفنی حاوی اولان حدیث شریفنی بیله‌رك
(والذين صبروا ابتغاء وجه ربهم واقاموا الصلاة وانفقوا مما رزقناهم
سرا وعلانية و يدرؤن بالحسنة السيئة اولئك لهم عقبى الدار)
یعنی شونلرکه ربلرینك رضاسنی طلبله صبر ایتدیلر وانلر
ویردیکمز رزقدن گیزلو و آشکار انفاق ایتدیلر وحسنه ایله سیئه‌یی
رفع ایدرلر انلر ایچون عاقبت جزای عملرینه حسنی وراحت
واردر.

معنای لطیفنی شامل اولان آیات قرآنیه‌یه اینانه‌رق (والظالمين
اعدلهم عذاباً اليما) یعنی ظالملره ربکز المویریجی عذاب حاضرلدی

معناسیله مقید نص قرآنی مصداقنجه ظالملر حقنده اوعذاب الیمك
ظهورینی انتظار ایدرك و (لایفلح الظالمون) امر باهری
موجبنجه ظهور معاملات الهیه‌یه منتظر اوله‌رق و (ربنا وآتنا
ماوعدتنا علی رسلك ولاتخزنا یوم القیامة انك لاتخلف المیعاد)
نصوص حقیقت منصوصی موجبنجه کویان اولوب (فاستجاب
لهم ربهم انی لااضیع عمل عامل منکم من ذکر اوانثی) مصداق
ماصدقنجه رب متعال وواعد بلاانکال حضرتلرینك استجابتنه
حصر انتظار ایدرك راحت جان وبهجت وجدانله قائل اولور.

اما بیچاره ظالم دخی الله عظیم الشانك (ان کیدی متین)(ومکروا
ومکرالله والله خیر الماکرین) قول الهیسندن غافل اوله‌رق
وکندی کید ومکرندن متلذذ اوله‌رق ومظلومك تحمل ایدوب
بیوایه‌لك کوستردیکنده‌کی حکمتی اکلامیه‌رق عاقبت خسرانه
داخل وایام مساعده‌یه کندی بطش وهیبتمك تأثیراتی ایله تجلی
ایده‌یور معناسنی ویرر.

فقط ابن عباس حضرتلری بیوررکه مکر الهی اولدرکه هیچ برقول
کفر ویا معصیتی زیاده ایلسه حضرت حق آنی درحال مؤاخذه
ایتمیوب انجق نعمت وراحتده زیاده ایلر واول شخص درجه
درجه هلاکه قریب اولور وکار آخرتدن بی بهره قالوب اول
نعمت وراحته مغروریت وظلم ومعصیت وتزیید کفر ایله مشغول
اولور بیورمش بك صائب زیرا افاده (حتی اذا فرحوا بما اوتوا
اخذناهم بغتةً فاذاهم مبلسون) قیدینك فحوای محضیدرکه

یعنی ناکاه بونلری خدای متعال اخذ ایدوب هلاك قلور دیمکدر
اویله ایسه بز ظالمه دیه‌لمکه ایشته اکلادکمی مظلوم صورت ظاهرده
سندن متأذی اولدی.

اما باطن اعتباریله بیوك منزلت بولدی وسن ظاهرا نفسه تبعیتله
برقوت کوستردك اما باطناً خسار ایچنده‌سك وطوغریسی ای ظالم
الله عظیم الشانك فاستقم امرینی مدار استطاعت اعتبار ایتمامشسك
وغیرت سبحانیه‌یی بیلمامشسك مظلوم اولان مؤمن بونلری کوزل
قبول ایتدی وسلامت عاقبتی بولدی سنك دنیا صولتی دیدیکك
شیٔ نه‌دیمکدر ودنیا نه‌اولیور ونه درلو حیثیت التنده‌در.

جناب رسول اکرم ونبی محترم علیه اکمل التحیات واتم الصلوة
والسلام بو دنیا ایچون چوق شیلر بیورمش اولدقلری کبی
(لوکانت الدنیا تزن عندالله جناح بعوضة ماسقی منها کافراً شربة
ماء) بیورمشلرکه بودنیا الله تعالینك قتنده جناح بعوضه قدر
وزن وقیمتی بیله‌یوقدر دیمکدر.

بناءً علیه سن بو جناح بعوضه‌دن کمتر اولان دنیادن نقدر شیئه
محبت ایلرایسه‌ك اصلدن اولقدر محروم قالورسك بوحرمان ایسه
برشخص ایچون قابل تمدیح وتجویز اولمز ای ظالم بوصور جالب
نظر ایکن سن نیچون ظلم وتعدی‌یی اختیار وبر شخص مؤمنی
محابه اجتسار ایده‌یورسك اوبنای وجودی سن انشا ایتمدك
البته یقه‌مزسك انجق فائده‌سز یره کندیکی تعذیب وتخریب
ایده‌یورسك مثلا قیاس ایدملکه انواع تعدیات ومظالمدن بریسی

اولمق اوزره برشخصك مدار انتعاشى اولان برشيدن كندوسنى
غرض ونفسانيت اعتبار يله محروم ايتمك ايستيوب بالفرض والتقدير
اول شـخصى يرندن قالديروب اندن محروم ايتمكه موفق اول
اول شخصك اسباب انتعاشنى تماماً قطع ايتمكه مقتدر اوله بيلورمسك
هايدى اوله بيلدك يعنى قپوكده خدمتكارك اولان برآدمى ياخود
معيتكده بولنان اشخاصدن بريسنى قالديرسك وبتون عائله دخى
نفوذيكى تأثير ايتديرەرك ياخود مظالمكدن برچوقلرينى قورقتەرق
اوخدمتكار وياخود معيتكدن طرد واخراج ايتديكك شخص
عليهنه كين وعـدوان طوتەرق خدمتكارى اخر برذاته خدمت
ايتدرمامك ومعيتكدن چيقاريلان شـخصى اخر بر ايشـده
بولندرمامق مقصديله سوزيكى سنك كيلره قبول ايتديروب دائرهٔ
انتعاشنى تضييق ايتسەك ويابريتيمك حال صباوتندن استفاده ايله
صور غير مشروعەده اموالنى ضبط ايليەرك اوبيچارەيى اخرك
احسان وانعامنه محتاج ايلسـەك بونلرك وياخود ثروت وسامانك
يولنده اولديغى يعنى عائلەكى انفـاق واداره يه كافى اولديغى حالده
مطلقا تكنيذ نقود فكر غير ممدوحيله انلرى اعاشه ايتميوب وبيك درلو
اذا وبلا ايله اشكريز خون تأسف وتلهف ايتملرينى اختيار ايلسەك
ياخود يد استملاككده برعبدوعبيده بولنوبده بونلرى ايشته مالمدر
ديەرك وينه سطوت وسـامانكه مستند ومغرور اولەرق تنبيهات
شرعيه خلافنده استخدام قلسەك وهلم جرادها بوكابكزر وتعدادى
غير قابل افراد مظالمى اختيار ايلسـەك جناب حق سنى مجازات

دنيويه واخرويه دن وارسـته مى قيلر ظن ايدرسك هيچده اويله
ظن ايتمه چونكه بوافعال قطعيا ممنوع ومنهيدر والله عظيم الشان
قرأن كريمنده سورة النساده (وآتوا اليتامى اموالهم ولاتتبدلوا الخبيث
بالطيب ولاتأكلوا اموالهم الى اموالكم انه كان حوباً كبيراً) نصوص
جليله سنده يتيمك اموالنك اعطـا اولنمسنى واصلا وقطعا اكل
وبلع ايدلمامسنى وخبيث ايله طيبك تبديل ايدلمامسنى وبومعـامله
كبائردن بولنديغنى امر وفرمان بيورديغى كبى (ان الذين يأكلون اموال
اليتامى ظلماً انما يأكلون فى بطونهم ناراً وسيصلون سعيرا) نصوص
عدالت منصوصيله دخى اموال يتيمى مظـالم وتعديات ايله ييانلرك
لابد نارجحيمى ييەجكلرينى وسعيرده قالەجقلرينى بيان ايله انلرك
مظهر عذاب اولەجقلرينى تعريف واتيان بيورمشـدر وديكر
جهته دونجه ينه سورهٔ مذكورەده نسايه صدقاتنك نحلةً اموال
مطيەدن ويريلوب انلرك ارزاق وانفاق واكسا اولنمسنى وانلره
قول معروف وصورلين ايله سويلنلمسنى (واتوا النساء صدقاتهن
نحلةً فان طبن لكم عن شئ منه نفسـاً فكلوه هنيئاً مريئاً ولاتؤتوا
السفهاء اموالكم التى جعل الله لكم قياماً وارزقوهم فيها واكسوهم
وقولوا لهم قولاً معروفاً) ايات فائذالبركاتيله ووالدينه وذى القربايه
ومساكين وابن سبيله وقومشويه ومملوكه احسان اولنمسنى وبخل
ايتميوب بخل ايله كمسـه يه دخى امر اولنمامسنى والله عظيم الشـانك
عطايا واحسـان وعنايات سبحانيه سنى انكار ايتمامكى وبوكبى كافر
نعمت ومنكر الطـاف وعنايت اولنلرك عذاب مهـين ايله معذب

ومعتد اوله جقلرینی (وبالوالدين احساناً وبذى القربى واليتامى والمساكين والجار ذى القربى والجار الجنب والصاحب بالجنب وابن السبيل وماملكت ايمانكم ان الله لايحب من كان مختالاً فخوراً الذين يبخلون ويأمرون الناس بالبخل ويكتمون ما آتيهم الله من فضله واعتدنا للكافرين عذاباً مهينا) ايات كريمه‌سى ايله امر وفرمان بيورمش اولمغين بو حكم وارادات الهيه موجبنجه عامل اولمق وبونك خلافنه تصدى ايله ظلمى اعتياد ايدوب ظالم بولنمق اصحاب ايمان وارباب ايقان ايچون موجب حرمان ومستوجب عذاب نيران وباعث امحاى ايماندر اويله ايسه ظالم كل سن بو افعال كريهه‌دن صرف نظر ايله وبعدما تعدياته انهماك ايتميوب اللهك امرينه امتساك ايده‌جككى سويله‌ده اوامر الهيه‌نك دها سائرلرينى بيان ايدوب نصايح نفسيه ايله كهرفشان وقادمه جنبان ايضاح وبيان اوله‌يم هيچ شبهه ايتمامكه اشبو افاداتم حقيقته وصحته اقتران اعتبار ايله دماغه لذائذ نصفتى وظالمدن ابا واجتناب حلوياتى ظلمدن طاتديغك طيشى شكراب وايچى زهراب ذائقه‌دن دها زياده لذت القا ايتدى اويله دكلمى شبهه‌سز چونكه برشيئ كه الله امر ايتمش اولسه اكا امتساك باعث سعادتدر و برشيئ كه الله نهى ايلمش اولسه اكا انهماك باعث وبادى رذالتدر بوراسنى فرق ايتدرمين دخى جاهللك دنيالن كوركى سزلكدر و برحقيقته علم حاصل اولور ايسه جهل ذائل واندن دماغ عبوديت دخى لذايذ فائقه حاصل ايدر وجهالت ايله علم بيننده و جاهل ايله عالمك افعال وحركاتى اره‌سنده هر شيئده

بيوك بيوك فرقلر اولديغى كبى بو صورتده دخى فرق واردر وچونكه باقكز برعالمه اما عامله جناب حق ثروت وسامان وقوة نفوذ وعز وشان اعطا واحسان بيورسه وياخود نقصان و يرسه بونك ايكيسنى دخى مرتبهٔ تساويده طوتر واسباب حكميه وحقيقيه‌سنى بردرجه‌يه قدر بيلور وجاهل اكرام وانعام وقتنده ربم بكا اكرام ايتدى وامتحان وقتنده ربم بكا اهانت ايلدى ديه سويلر وعالم عامل وقت وسعت ونعمتده ايتامه اكرام ورعايت وفقرا ومساكينى طعامه دعوت ايدر و وقت نفحتده قصورك كندوسندن صدورينى تصديق ايله اونفحت هيچ توجه ايتمامش كبى كوكلنده اغبرار وانكسار بولنميه‌رق طوغا صبر وتحمل ايلر لكن بيچاره جاهل وقت نعمتده امان فرصت نمدر وزنكينلك اعتباريله قدرتم هرشيئى احاطه ايدر وديلديكمى ياپه‌رم ديه آله بيلديكنه كيدوب وايجابات نفسانيه‌سنه تماميله انهماك ايدوب مغاير رضاى الاهى حركات ايله دوچار فقر مكب اولور وصكره دوشنور طوزير وارتق خلق دخى يوزينه قارشو قوزم كوكل يقمق وخانمان خراب ايتمك ايودكل ايدى .

ايشته كوردكمى باق بلا كى بولدك جكيورسك بارى . اليكه بردخى فرصت كچنجه بويله ايتمه ديدكلرينى ايشيدر واما ينه‌متنبه اولميوب وقباحتى كندى اعمال وافعالنه اسناد ايتميوب طرف حقدن اهانت وقوعنى بيان ايدر .

حالبوكه ايسه قضيه برعكس اولوب بويله دكل وجناب خالق متعال

حضرتلری قرآن کریمنده بیوردیغی (فاما الانسان اذاما ابتلاه ربه فاکرمه و نعمه فیقول ربی اکرمن واما اذا ما ابتلاه فقدر علیه رزقه فیقول ربی اهانن کلا بل لاتکرمون الیتیمه ولاتحاضون علی طعام المسکین) ایات باهر البیناتی حق جل و علی حضرتلری قچان غافل اولان آدمی امتحان قلسه واکاصورتا انعام و اکرام ایلسه ربم اکرام ایلدی دیر اما قچان انی ذلیل و رزقنی قلیل ایلمکله ابتلا قلسه ربم بکا اهانت ایلدی دیر بونفس الامرده بویله دکلدر .

امتحان الهیدر که نعمت مقابله سنده شاکر اوله و ایتامه اکرام ورعایت وفقرایی اطعام ایله یه معناسنی بالدلالت ایجاب ایتدیرر .

ایشته انسان ربانی یعنی ربی وخالقی بیلن بوحقیقتی اکلار وقوهٔ ممیزهٔ علمیه سیله لطف ایجره اولان قهری وقهر ایجره مضمر اولان لطفی تمیز ایدر وحق شکلنده اولان باطلی وباطل طورنده ظهور قلان حقی بیلور واکر بیلمز ایسه وصورتا حقده کورینان باطلی تمیز قلمزسه حقایقی کماهی علیه کوسترمکی حضرت حقدن رجا ایلر نتکم جناب حبیب کبریا ورهبر صنوف اتقیا واولیا صلی الله علیه وسلم (اللهم ارنی الحق حقاً وارزقنا اتباعه وارنا الباطل باطلاً وارزقنا اجتنابه وارنا الاشیاء کماهی) دعاسیله ارائه حقیقتی جناب حقدن استدعا بیوررلرایدی .

مؤمنین ومتقین دخی مسلک رسول اللهه سالك اوله رق بویله

اولمق لازمکلور وحضرت مشارالیه قهر لطف ایجره ولطف قهر ایجره مستور ومختفی اولدیغنه (حفت الجنة بالمکاره وحفت النیران بالشهوات) حدیث شریفی دلالت وشهادت ایدر وسعت رحمت اکثر زحمتده وشدت نقمت وفرت نعمتلرده تستر قلدیغنه حضرت علی کرم الله وجهه حضرتلرینك بوکلام لطیفی دلیل اولورکه بیوررلر .

(سبحان من اتسعت رحمته لاولیائه فی شدت نقمته واشتدت نقمته لاعدائه فی سعته رحمته) در و بوقدر تفصیلاتدن هرکم اولسه اکلارکه دنیاده ظلم وتعدی وبخل وبخل ایله امر مذموم ومقدوح ونقمت استلزام ایدن احوال معناً ومادةً انکار عنایاتدر ارتق امید ایدرمکه بوصور باعث رشد وسداد اولور و دیکر صور منهیاتدن اجتناب دخی اولنمق لازم ایدوکی بیان اولنمغه ابتدار قلنور ایسه شوراسی عرض ایدیلورکه محرمات وکبائر ایچنده اك بتر واشد اولان افعال محرمه زنا و لواطه فعللریدر بونك ارباب نفس یالکز برقاچ دقیقه دن عبارت اولان لذتنه انهماك ایدرك واندن دیناً ودنیاءً وعقباءً حاصل اوله جق فنالغی دوشنمیه رك کندی خشنودلقلریله صدورینی طلب ایده یورلر ایسه ده وقتیله کتاب و رسول یوق و زمان جاهلیت موجود ایکن عاقل و عارف اولان مخلوقات الهیه دن بریسی بوزمانك ایو برشئ اولمدیغنی و وجودی قابل انکار اولمیان الله عظیم الشانك بوفعلدن خشنود و راضی اولمیه جغنی

بوفعل کندی زوجه‌سنه واقع اولور ایسه کندوسنجه بوفعله نظر ممنونیتله باقیه جغندن استدراك ایدرك هیچ بر بشقه شیئه مائل اولمیه‌رق قطعیا بیلمش و حرمتنه قائل اولمشکه شو قیاس و استخراج عقلی اوقویوب یازمسنی بیلمیان ارباب نفس وهوا ایچون قابل امتساك اولور.

و هله بو بابده صادر اولوب اشبو کتابمزك ایکنجی جلدنده ارائه و افهام اولنه‌جق آیات قرأنیه بو بابده یعنی او یله افعال کریهه اصحابنه نه درلو ونقدر اغر مجازات اولنه‌جغنی کوسترر باقیکز زنانك و یره‌جکی مضرته ای نفس اماره صاحبلری و دوشونکز میدانه کتوره‌جککز فعلك کراهتنی ای شهوات صاحبلری نقدر اغر وثقیلدر سز تسکین نفس ایچون بر ارکك اولدیغکز حالده بر قادینه تعلق ایده‌جکسکز و یاخود بر قادین اولدیغکز حالده بر ارککه مفتونه اوله جقسکز ایکیکز بیننده میدان شیطانیه یه قونلان فعلدن خلق خبردار اولمسون دیه دوشونه دوشونه وقورقه قورقه البته عناصر بدنیه‌کزده برفنالق حاصل ایده‌جککز کبی هله بر ولد زنایه دخی مالك اولور ایسه‌کز خلق بو فعل قبیحك محصولنی میدانده کورمسون ایچون اول ولد مذمومی یا رحمده ایکن و یاخود تولد ایتدکدن صکره اتلافه مجبور اوله‌جقسکز اتلاف ایدر ایسه‌کز بر جنین ویا معصومك قاتلی اولورسکز ایتمز ایسه‌کز اول ولد مکروهك